KNJIŽNICA

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 171 (1562) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, petek 4. avgusta 1950 Cena 15 lir

Togliattijeve akrobacije

Položaj kominformistov vsekakor ni zavidanja vreden. Dejansko so v absurdnem položaju, kajti mnogokrat morajo napadati zahodni imperializem, hkrati pa brezpogojno zagovarjati drugega, t. j. sovjetskega, ki nima mnogo kaj zavidati prvemu. Zaradi tega je logično, da spričo takšnega položaja padajo kominformistični voditelji, kadar koli odprejo usta in tolmačijo neko akcijo, v takšna protislovja, da postanejo smešni. To se je zgodilo n. pr. samemu Togliattiju v njegovem nedeljskem govoru v Rimu.

Zal nam je, da moramo ugotoviti, da je Togliatti padel tako daleč, da ne razume več absurdnosti svojih lastnih izjav, ali pa da jih zelo dobro razume, pri čemer pa ni sposoben, da bi se upri ukazom, ki preko Secchie prihajajo iz Moskve. To je zadeva, ki se mu ne more šteti v njegov prilog.

Poglejmo sedaj protislovja med objektivnostjo dejstev in nujno demagoškimi trditvami Togliattija.

Med drugim je Togliatti, ko je govoril o sedanji italijanski vladi, dejal:

«Dokazala (vlada op. ur.) je, da ni sposobna slediti tisti dosledni liniji izključne obrambe nacionalnega interesa, ki bi morala biti linija vlade vredne tega imena».

Zelo pravilne besede, ki jih podpisujemo in v kolikor sedanja italijanska vlada (italijanska je po imenu, ne pa po dejanjih) je prirodno, da «ne stori ničesar, kar Truman ne bi hotel». Prav nobena novost ni, da je bila levica izgnana iz vlade prav po nalogu predstavnika anglcameriškega imperializma.

Toda ali Togliatti lahko poštено trdi, da je KPI vedno postopala dosledno v izključno obrambo interesa italijanskega delavskega razreda. Prav gotovo to tega ne more storiti. Stvarno je bila osvobodilna borba pod vodstvom KPI in je upoštevala interese delavstva ter objektivne možnosti, ki jih je nudil položaj, toda KPI je vodila to borbo le po želji in po navetih državnega vodstva Sovjetske zveze. Na ta način so bili vrženi v morje — objektivno — interesi italijanskega proletariata in njegovih prirodnih zaveznikov, da bi se branili izključni interesi sovjetske birokracije. To pomeni — dokler nasprotno ne bo dokazano — biti protinacionalna partija in ne edina resnično nacionalna stranka, kakršna mora biti marksistično-leninistična partija. Pri tem se ne sme zamenjati resnično nacionalna partija — ki je takšna prav zaradi tega, ker brani pravice in interese ogromne večine proti izkoriščanju neznatne manjšine, ki je vedno pripravljena povezati se in prodati se komur koli v cilju ohranitve svojih privilegijev — z določenimi šovinističnimi, protimarksističnimi in protileninističnimi pozicijami, ki jih navadno italijanski kominformisti zavzemajo.

Tudi sicer ni prav gotovo v interesu italijanskega delavskega razreda brzda, ki jo uporablja vedno isto kominformistično vodstvo KPI, s katero zavira množice pri njihovem revolucionarnem pohodu. Razen tega pa ni nikakršna skrivnost, ker to italijanski kominformisti ob vsaki priložnosti javno izjavljajo, da je na vrhu njihovih misli kominformistična vlada pod vodstvom kakšnega sovjetskega generala in brezštevilnih sovjetskih strokovnjakov, vlade ki bi se obnašala tako, kakor se obnašajo kominformistične vlade držav, ki jih je «osvobodila» Rdeča armada in ki jih izkoriščajo na zakonit način s pomočjo mešanih družb.

Zelo je očitno v tem primeru protislovje med besedami in dejanji in je tudi dovolj jasno, da italijanske delovne množice ne morejo želeti niti takšne vlade, ki bi delala za interese ameriških imperialistov, niti vlade, ki bi delala za interese sovjetske imperialistične birokracije, temveč da hočejo vlado, ki jo bodo vzpostavili z lastnimi silami in ki bo skrbela edino za interese delavstva.

Nadalje Togliatti pravi:

«Pozabili smo torej, da se mnogo zahvaliti Sovjetski zvezi, ki Amerikanci niso razdelili Italije na dva dela, kot so razdelili Nemčijo in Korejo, in če nismo izgubili Sicilije?»

S to trditvijo pa Togliatti resnično daje povod za dvom v svoje razumske sposobnosti. Jasno je namreč, da če bi morala biti Italija razdeljena v dva dela kot Nemčija in Koreja, bi bila lahko razdeljena le med Američane in Ruse. Resnično: s kom če ne s Sovjetsko zvezo bi mogle ZDA razdeliti Italijo?

Spričo omenjene izjave bi se zdelo, da se je sovjetska birokracija odrekla razdelitvi Italije z ameriškimi imperialisti in jo rajši pustila prav tem ameriškim imperialistom. Toda, ali se je mogla Sovjetska zveza odreči tistemu, česar ni imela in ni mogla imeti, ko se je vendar že med vojno sporazumela z zapadnimi imperialisti glede svojih interesnih sfer?

Mar ni morda že več let znano, da je sovjetska imperialistična birokracija sprejela meje svojih vplivnih področij s 50 odst. Jugoslavije in si jo razdelila z zapadnimi imperialisti za hrbtom jugoslovanskih narodov, ki so se herojsko in krvavo borili za dosego svobode? Zakaj in od koga torej Togliatti misli, da je pooblaščen pripovedovati podobne neumnosti, ki nimajo ničesar skupnega z zgodovinsko stvarnostjo?

Togliattijeva nesramnost ne pozna meja, kajti on nadalje zatrjuje:

«Ne poznam nobenega primera, ne rečem odklona, temveč enostavno negotovosti v vrstah naše Partije in bratske socialistične stranke glede stališč, ki smo jih zavzeli v tem trenutku».

Ta trditev je pač najlepša. Iz nje je razvidno, da izključitve iz KPI, ki so bile objavljene v uradnem tisku niso resnične, temveč da so provokacija «titoističnih» novinarjev, ki so se infiltrirali v kominformistične redakcije in da so tudi druge izključitve — ki niso bile objavljene zaradi tega, ker se je opazilo, da so preveč številne — in napake samo izrodki domišljije.

Pri tem pa moramo pripomniti, da se govornik zaveda neumnosti katere govori ter diplomatično ali bolje rečeno na makiavelističen način zatrjuje: «V tem trenutku». Toda, čeprav bi hotel Togliatti reči — da bi se na nekakšen način rešil z besedno igro — da s tem misli točno tisti trenutek, ko izgovarja besede, mu lahko zagotovimo, da je toliko primerov odklonov v KPI in sicer prav v ravno tistem trenutku, da marsikdo ne bi bil istega mnenja kot on.

Toda pustimo ob strani besedno igro; tak način varanja množic pomeni zabadati kot noj glavo v pesek tako, da se ne bi opazila nevarnost. To nepobitno dokazuje, da ni pri italijanskih kominformistih od marksizma-leninizma ostala niti senca. Namesto marksizma-leninizma se je pojavil makiavelizem, laž, jezuitizem in demagogija. Govoriti eno in misliti drugo ni vredno komunista, temveč je revizionistično izdajstvo nad marksizmom-leninizmom.

Zatrjevati n. pr., da se borijo za mir, medtem ko goreče želijo, da bi bila Jugoslavija napadena, pomeni varati množice prav tako kot zatrjevati, da «...ima italijansko ljudstvo dolžnost pripraviti se na izgon okupatorjev, medtem ko vroče želijo, da bi bilo «osvobojeno» s strani Rdeče armade — ki je tudi luja prav zaradi tega, ker ima namene, ki so z dejstvi dokazani — in se zavira revolucionarni duh množic, da bi se slednji dala možnost, da bi postopala na način kot želi in kot ga je pripravila.

Toda če si kominformistični voditelji domišljujejo, da lahko varajo delavce s podobnimi nedostojnimi manevri, se zelo motijo. Delavci jim obračajo hrbet vedno hitreje, ker opažajo, da se jih hoče varati, oni pa se varati seveda ne pustijo.

EUGENIO LAURENTI

Malikov dnevni red v VS je večina delegatov zavrnila

Dosledno stališče jugoslovanskega delegata o vprašanju priznanja kitajske pekinške vlade - Za vpis tega vprašanja na dnevni red so glasovale: SZ, Jugoslavija, Indija, Norveška in Velika Britanija, Egipt se je vzdržal - Na dnevnem redu ostane samo točka, ki jo je predložil ameriški delegat

LAKE SUCCESS, 3. — Na današnji seji Varnostnega sveta se je nadaljevalo razpravljanje o dnevnem redu. Prvi je govoril britanski predstavnik Jebb, ki je dejal, da je Malikov manever, da bi dali prednost njegovemu dnevnemu redu, nezakonit. Govornik je nato zahteval, naj se glasuje o obeh dnevnih redih, ki sta bila predložena.

Govoril je nato Malik, ki je prikazoval nekatere fotografije in dokumente, ki so jih našli v Seulu, in ki po njegovem dokazujejo napadalne namene južnokorejske vlade pod hujskanjem Fosterja Dullesa. Malik je dejal, da je korejska vojna državljanska vojna med severnimi in južnimi Korejci in da ni nobenega vzroka, da bi smatrali ta spopad kot napad.

Nato je Malik dejal, da hoče ameriška vlada za vsako ceno preprečiti mirno rešitev korejskega vprašanja, ter je obtožil ZDA, da so hotele ustvariti diverzijo, ko so dan prej, preden je sovjetski delegat prevzel predsedstvo Varnostnega sveta, predložile osnutek resolucije, na podlagi katerega naj bi se spopad podaljšal in razširil. Sovjetski delegat je nato obtožil ZDA, da so na Koreji izvršile napad, ne da bo niti formalno napovedale vojno. To so ZDA napravile, potem ko so Varnostnemu svetu vsilile dve nezakoniti in škandalozni odločitvi v odsotnosti dveh članov sveta. Nato je Malik ponovil, da VS ne more zakonito delovati v odsotnosti pravega predstavnika Kitajske.

Sovjetska zveza poziva države OZN in Varnostni svet, je nadaljeval Malik, naj umaknejo svojo podporo napadu ZDA na Koreji in naj se z odločnim korakom postavijo na pot miru in njegove ohranitve. Samo na ta način bo Varnostni svet tolmačil statut OZN in bo deležen podpore vseh narodov sveta, ki ljubijo mir. Poudaril je nato, da bo vztrajal za sprejem dnevnega reda, ki ga je on predložil in bo zavrnil vse nasprotne predloge ter je zaključil: «Varnostni svet ima pred seboj dve poti: poti miru in poti vojne. Sprejeti mora svoje odločitve. Pot do miru je pokazal veliki voditelj in učitelj Stalin».

Indijski delegat Sir Benegal Rau je izjavil, da bi želel, da bi Varnostni svet proučil po vrsti in glasoval o treh točkah, in sicer o dveh točkah sovjetskega dnevnega reda ter o ameriški resoluciji.

Govoril je nato ameriški delegat Austin: Trudni smo — je dejal — in ves svet je truden teh nesramnih potvarjani resnice. Včeraj popoldne in danes zopet, ko možje umirajo na bojnih poljih na Koreji in vse ljudstvo trpi zaradi grozot vojne, smo morali poslušati te vrste izjav sovjetskega delegata. Nato je Austin izjavil, da Malik predlaga povsem drugi postopek, ki sploh ni v zvezi s spopadom na Koreji.

Francoski delegat Jean Chauvel je izjavil, da želi njegova vlada ostati rezervirana glede stališča vprašanja kitajskega predstavništva, kar pa ne pomeni, da se bo uprla tozadevni diskusiji.

Jugoslovanski delegat ALES BEBLER je izjavil, da bo glasoval za vpis na dnevni red vprašanja priznanja pekinške vlade kot predstavnika Kitajske v skladu z doslednim stališčem jugoslovanske delegacije

Nato je Malik kot predsednik odločil, da se glasuje naprej o njegovem dnevnem redu in nato o ameriškem predlogu Britanski delegat je protestiral in so nato glasovali o Malikovi odločitvi. Proti njegovi je glasovalo 7 delegatov, zanje dva, dva pa sta se vzdržala. Za Malikovo odločitev sta glasovala Malik sam in indijski delegat. Jugoslavija in Egipt sta se vzdržali.

Glasovali so nato o ameriški resoluciji, ki naj bi prišla na dnevni red kot prva točka Ta predlog so sprejeli z osmimi glasovi proti enemu in z dvema vzdržanima. Proti je glasoval Malik; Jugoslavija in Indija pa sta se vzdržali.

Končno so glasovali o vpisu na dnevni red vprašanja priznanja predstavnika pekinške vlade kot edinega predstavnika Kitajske. Za vpis na dnevni red so glasovale Sovjetska zveza, Jugoslavija, Indija, Norveška in Velika Britanija, proti pa so glasovale ZDA, Ekvador, Francija, Kuba in nacionalistična Kitajska. Vzdržal se je Egipt.

Ko je javil izid glasovanja, je Malik izjavil, da po njegovem mnenju ostane to vprašanje na dnevnem redu, ker se je Kuomintangov predstavnik udeležil glasovanja, kar ne bi bil smel napraviti.

Končno so še glasovali o drugi točki sovjetskega dnevnega reda, t. j. o mirni ureditvi korejskega vprašanja. Ta točka je bila zavrnjena s 7 glasovi proti 3 (SZ, Egipt in Indija); Jugoslavija se je vzdržala.

Malik je nato kot predsednik izjavil, da dokončni dnevni red vsebuje samo eno točko: Protest za napad proti korejski republiki; kot sovjetski delegat pa je Malik pripomnil, da smatra, da so te odločitve protizakonite. Vendar pa je ostal na svojem mestu ter je vprašal ostale delegate, kdaj želijo, naj bi se Varnostni svet znova sestal. Po kratkem posvetovanju je Malik sklical novo sejo za jutri popoldne ob 15. uri po krajevnem času.

Izjave predstavnika FLRJ o številnih pobegih iz Madžarske

BEOGRAD, 3. (ATI) — Sklicujoč se na informacije, objavljene v inozemstvu, da sta dve skupini po 200 madžarskih obmejnih straž prejanji teden prešli na jugoslovansko ozemlje in se predali jugoslovanskim oblastem, je neki predstavnik zvezne vlade izjavil, da čeprav nima nobene informacije o tem, lahko potrdi, da je vedno bolj pogost prehod v Jugoslavijo državljanov jugoslovanskega porekla zaradi diskriminacijskih ukrepov, ki so jih izdale madžarske oblasti proti jugoslovanski manjšini.

Francija ne bo poslala vojakov na Korejo

PARIZ, 3. — Dobro obveščeni krogi pravijo, da so vse novice o morebitnem odhodu kontingenta francoskih vojakov na Korejo premagljene. Francoska vlada že naprej meni, da ji njeni napori v Indokini ne dovoljujejo pošiljanja čet. Kar se tiče pošiljanja simboličnega vojaškega kontingenta, pa pravijo, da bo o tem lahko sklepala samo vlada.

LONDON, 3. — Angleško-ameriška skupina, ki proučuje možnost revizije okupacijskega statuta za Nemčijo in prenehanje vojnega stanja, je odložila svoje delo do 16. avgusta.

Italijanski demokratični tisk proti preganjanju Slovencev

Tudi italijanski demokratični tisk se v svojih komentrajih o najnovejšem načinu preganjanja Slovencev v Italiji, ki so ga klerofašistični oblastniki začeli izvajati z aretacijo goriškega slovenskega odvetnika Sfiligoja, ker ni odsedel vseh 30 let kazni, ki mu jo je izreklo razbojniško posebno sodišče, zgraža nad tipično fašističnim postopkom italijanskih oblasti. V svoji včerajšnji številki piše tržaški tednik «LA VOCE DI TRIESTE» pod naslovom «ALI ARETACIJA AVGUSTA SFILIGOJA SPOSTUJE MED. NARODNE OBVEZNOSTI?» med drugim sledeče:

«Zeprej se je vedelo, da so od časa do časa posamezni bivši politični obsojenci prejemali iz Rima pisma, ki so jih pozivala, naj plačajo stroške sodne razprave pred posebnim sodiščem za obrambo države Toda, da bo sedanji demokristjanski De Gasperijev režim šel prav posebej obsodbe posebnega sodišča za obrambo države, priznava to sodišče kot juridično sposobno za izrekanje sodb, za poslovanje na podlagi spoštovanja zakonitosti.

S tem početjem odobrava demokristjanska vlada streljanja, ki so bila izvršena na podlagi obsodb posebnega sodišča in postaja zato moralno sokriva te tragične burke v italijanski zgodovini.

Ukrep rimskega vojaškega sodišča proti slovenskemu advokatu Sfiligoju pa predstavlja hkrati tudi nevaren precedent. Stevilni drugi bivši politični obsojenci bi mogli biti prizadeti zaradi podobnih ukrepov. In prav nič ni treba trditi, da bi mogli takšni ukrepi biti razširjeni tudi na razdobje med leti 1943 in 1945, ko so delovala zločinska posebna sodišča republik v Salò-ju.

Ob tej priliki moramo poudariti še drugo zelo važno stran tega vprašanja. Prvi, ki ga je zadel ukrep te vrste je bil ravno Slovenec, pri čemer ni važno kateri politični stranki pripada. To dejstvo pomeni, da je demokristjanski režim pozabil na vse obveze, ki mu jih narekuje mirovna pogodba ter nadaljuje z izvajanjem fašistične politike proti slovenskemu življu. To je politika nasilnega raznarodovanja, nenehnega preganjanja Slovencev v Italiji, to je politika, s katero hočejo izbrisati kakršen koli znak Slovencev v Italiji. Takšna politika ni dostojna civiliziranega naroda. Takšno politiko izvajajo lahko samo okoreli fašisti in pa tisti, ki brezpogojno odobravajo fašistične metode za zatiranje drugih narodov.

Vsi italijanski demokratje morajo dvigniti svoj glas proti takšnemu nedostojnemu načinu postopanja. Prisiliti morajo odgovorne kroge italijanske politike, da spoštujejo mednarodne obveze, predvsem pa da spoštujejo načela enakopravnosti in bratstva med narodi. Italijansko demokratično gibanje bo svojo politično zrelost lahko dokazalo samo če bo zavzelo pravilno stališče do narodnih manjšin v Italiji in prisililo vlado, da čim prej takšno fašistično preganjanje prenehа».

Vedno večje zanimanje za FLRJ med italijanskim delavstvom

Izjave članov italijanske mladinske delovne brigade - Tiskovna konferenca norveških sindikalistov o vtisih iz Jugoslavije

BEOGRAD, 3. — Na tiskovni konferenci, so norveški sindikalisti, ki so sedaj gostje v Jugoslaviji, med drugim izjavili: Presenečeni smo, da se tako revna in zaostala državą, kakor je bila Jugoslavija, sedaj razvija v tako industrijsko moderno državo.

Popolnoma razumemo vaše težkoče, toda verjamemo, da jih boste lahko premostili z uspehom. Želeli smo, prepričati se glede trditev, ki jih kominformisti na Norveškem širijo, in sicer, da je v Jugoslaviji fašizem, ki da predstavlja nevarnost za vojno. Najti nismo mogli ničesar, kar bi potrdilo te trditve. Nasprotno, globoko prepričani, da jugoslovanski narodi želijo mir in da bodo branili tako svojo svobodo kakor svojo neodvisnost. Glede tega so jugoslovanski narodi na isti liniji kakor norveško ljudstvo.

Tudi člani druge italijanske mladinske delovne brigade, ki so prišli v Jugoslavijo, da pomagajo pri graditvi študentovskega naselja pri Beogradu, so novinarjem govorili o svojih vtisih iz Jugoslavije.

Student tehnike iz Rima Renato Soviano je izjavil, da so demokratične svoboščine v Jugoslaviji napravile nanje globok vtis. Ko se vrnemo iz Jugoslavije je nadaljeval — bomo ustanovili list jugoslovansko-italijanskega prijateljstva, ki bo pomagal širiti resnico o Jugoslaviji.

Komandant brigade Rachela Roggero je poudarila, da vlada med italijanskimi delavskimi množicami veliko zanimanje za Jugoslavijo. Izjavila je dalje, da naklada lista «Bandiera rossa», ki edini od vseh italijanskih listov piše resnico o Jugoslaviji in ki ga izdajajo napredni komunisti, ki so bili izključeni iz KP Italije zaradi neodobravanja stališča njenega vodstva, stalno raste, ker objavlja vesti iz Jugoslavije.

Lidia Custad, ki je bila izključena iz KP Italije zaradi neodobravanja politike njenega vodstva, je izjavila, da so delali brigadi velike ovire, da bi ji onemogočili odhod v Jugoslavijo. V Trstu je policija spremljala člane brigade na vsakem koraku, a skupine Vidalijevih kominformistov in tržaških fašistov so priredile razne izpade proti njim.

Francija bo iskala posojila v tujini

PARIZ, 3. — Sinoči je govoril v narodni skupščini Maurice Petsche. Potem ko je omenil možnost novega ameriškega posojila, je dokazoval, da je sklep, ki ga je sprejela vlada, s katerim je sanirala francoski dolg v tujini in izboljšala zlato podlago svoje valute, s tem da je izključila katero koli korist državnega zaklada, omogočila Franciji ponovne kredite v inozemstvu, posebno v ZDA. Jasno je, je dodal govornik, da se bomo poslužili dolgov v tujini v zmernem obsegu in samo za skrajne potrebe države. Revalutacija zlate paritete na bazi 350 frankov za 1 dolar je rezultat dolgih naporov, da bi frank postal stabilna valuta. Poleg tega pa je izraz volje vlade, ki hoče obdržati ravnotežje ekonomije in državnih financ na podlagi paritete, na kateri se je to ravnotežje odločno ustanovilo.

Kar se tiče gospodarstva, je minister poudaril, da je treba priznati prednost potrebam državne obrambe. Načela vlade ostanejo neizpremenjena: Uravnovešen proračun, denarna stabilnost in gospodarski razvoj ostanejo neizpremenjeni. Nasprotovalo bi logiki, je nadaljeval Petsche, zahtevati, «da bi branili naš režim demokratičnih svoboščin, če bi pri tem imeli pred očmi ustvaritev v naši državi gospodarskih in socialnih pogojev, ki bi ta režim ogrožale».

Z istim problemom se bavijo tudi druge države v Zahodni Evropi, je nadaljeval Petsche. Potem, ko je poudaril, da atlantska obramba ni samo vojaški blok, pač pa tudi gospodarski, socialni in finančni, je Petsche zaključil, da se bo zaradi tega pokazala solidarnost držav pakta. Narodna skupščina je nato sinoči odobrila zakonski načrt, ki odobrava konvencijo, ki sta jo podpisala ministrstvo za finance in francoska državna banka glede revalutacije zlate paritete. Od 590 oddanih glasov je bilo 358 za zakonski načrt, 232 pa proti.

LAKE SUCCESS, 3. — Predsednik sirijske vlade je javil glavnemu tajniku OZN, da Sirija ne bo mogla nuditi vojaške pomoči Koreji.

PANDIT NEHRU KRITIZIRA britansko stališče glede Kitajske

Tudi indijski tisk obsoja britansko in ameriško postopanje

NOVI DELHI, 3. — Indijski ministrski predsednik Pandit Nehru je danes v parlamentu izjavil, da je prepričan, da je indijska politika glede Koreje pravilna in da bo zaradi tega s časom znatno spremenila položaj.

V svojem govoru je Pandit Nehru dejal, da so glavni smotri Indije sledeči: 1. pred spopadom ni bil položaj v obeh conah Koreje perfekten, toda napad so izvršili severni Korejci, in je bilo potrebno se mu upreti. 2. Treba je napraviti vse mogoče, da se vojna ne raztegne izven Koreje ter se je treba izogniti temu, da bi združili druga vprašanja z vprašanjem Koreje. Iskati je treba sredstva, da se napravi konec vojne in Korejci sami bodo morali odločati o bodočnosti svoje države.

Nato je Nehru izjavil, da bi bila morala biti ljudska Kitajska sprejeta že zdavnaj v OZN, kar bi morda preprečilo marsikatere dogodke in med drugimi tudi spopad na Koreji. V azijskih vprašanjih — je dejal Nehru — na lahko bolj jasno vidimo kakor nekatere države zahodnega sveta. Nato je Nehru dejal, da njegovi pozivi Stalinu in Achesonu niso vsebovali nič novega pač pa so samo predstavljali nadaljevanje one politike, ki jo je Indija vodila prejšnje mesece po diplomatičnih potih.

V zvezi s sprejemom ljudske Kitajske v OZN je Nehru izjavil, da angleško stališče ni samo nelogično pač pa tudi nespametno, ker je Anglija priznala ljudsko Kitajsko, a se je potem izrekla proti njenemu sprejemu v OZN. Dejal je dalje, da je bila Koreja razdeljena na dvoje izključno z vojaškega stališča. Indijska vlada ni priznala nobene od obeh korejskih vlad, ker je prepričana, da je bila razdelitev Koreje popolnoma umetna in nerealistična, in da ni hotela napraviti ničkar bi tudi najmanj prispevalo k utrditvi prisilne delitve naroda, ki želi vzpostaviti svojo enotnost ob prvi priliki.

Stevilni indijski listi kritizirajo stališče, ki so ga zavzele ZDA in Velika Britanija na včerajšnji seji Varnostnega sveta glede kitajskega predstavništva v OZN.

Neodvisni list «National Standard» piše, da ameriško vztrajanje nesprejema ljudske Kitajske v Varnostni svet sliči onemu, ki spričo jasnega dejstva, tega noče priznati. Odločitev Velike Britanije in Norveške, ki sta že priznali pekinško vlado, in ki sedaj podpirata Ameriko, pa je viček vsega. List nadaljuje s poudarkom, da Washington pri podpiranju diskreditiranega Cangkajškovega režima zanemarja važno dejstvo, in sicer, da je kitajsko ljudstvo in ne ameriško tisto, ki ima pravico izjaviti, koga priznava kot svojo vlado.

Socialistični list «Free Presse Journal» piše, da je Malikov dnevni red nudil Varnostnemu svetu priliko, da kitajskemu ljudstvu prizna njegove pravice, da pa sta se ZDA in Velika Britanija oprijeli tehničnih oprljemov postopka.

Bo Turčija sprejeta v atlantski pakt?

ANKARA, 3. — Sedanja prošnja Turčije za sprejem v atlantski pakt ima mnogo več izgledov, da jo bodo sprejeli, kot pa vse druge dosedanje. Tako vsaj mislijo v turški prestolnici. Gotovo je že sečaj, da bosta Anglija in Francija podprli turško prošnjo. Kar pa se tiče ZDA pravijo merodajni krogi, da je državni department, ki se je do sedaj obotavljal, da bi sprejel Turčijo v atlantski pakt, baje precej spremenil svoje mnenje in se baje nagiba k ugodni rešitvi prošnje. Kaže, da imajo sečaj ZDA opravka z drugačno turško vlado. Ta je vse bolj poslušno ameriškim načrtom. Prejšnje so bile baje preveč nagnjene k ideji nevtralnosti. Verjetno se bo turški zunanji minister med svojim bivanjem v Strasburgu zelo potrudil, da bi preprečil odpor držav severne Evrope, ki ne žele raztegniti atlantskega pakta na tako velike daljave.

Neki predstavnik državnega departmana, ki je danes popoldne javil tisku, da je turška vlada zaprosila ameriško vlado za vstop v atlantski pakt, je izjavil, da ne more ničesar reči, kako bodo ZDA sprejele to prošnjo. Tudi v francoskih političnih krogih ne dajejo nobenega komentarja k prošnji Turčije, da bi jo sprejeli v atlantski pakt. Verjetno pa bo Schuman v Strasburgu imel razgovore s turškim zunanjim ministrom o tej zadevi.

Trumanova tiskovna konferenca

WASHINGTON, 3. — Na tedenski tiskovni konferenci je predsednik Truman odobril stališče, ki ga je zavzel državni tajnik Acheson proti koncesiji 100 milijonov dolarjev posojila Španiji, kakor je to priporočal senat. Nato je sporočil, da bo njegov svetovalec Harriman skupno z generalom Frankom Knowlesom in letalskem generalom Lauris Nortstadtom v petek odletel v Tokio, kjer se bo sestal z generalom Mac Arthurjem in razpravljal o položaju na Daljnem vzhodu.

Truman je nato dodal, da dokler bo on predsednik, ne bosta zapustila svojih mest ne tajnik za obrambo Louis Johnson ne državni tajnik Dean Acheson: in sicer zaradi tega ne, ker uživata njegovo polno zaupanje. Truman je hotel na zaključku poudariti zadovoljstvo, ker je zvedel, da se tudi angleška vlada pripravlja za izvedbo oborožitvenega načrta. Truman je končno še dodal, da vlada ZDA proučuje možnost, da bi poslala v Vatikan svojega stalnega doplomatskega predstavnika.

MUENCHEN, 3. — V tem mestu so ustanovili te dni bavarsko monarhistično stranko, ki ima za cilj vzpostaviti monarhijo oslanjajoč se na rodovino Wittelsbach. Predsednik stranke je prof. prof. Max Lensche.

Ameriški krediti za oboroževanje Anglije

LONDON, 3. Velika Britanija je javila danes ZDA, da je pripravljena povečati svojo obrambo in potrositi do 3 milijard 400.000.000 funtov v prihodnjih treh letih, če bo Amerika k temu bistveno pripomogla. Spomenica, ki jo je danes Attlee izročil ameriškemu poslaniku Douglasu, potrjuje, da je Anglija pripravljena povečati stroške državne obrambe za 8 do 10 odst. državnega dohodka. Načrt, ki bo po mnenju londonske vlade podaljšal gospodarsko obnovo Velike Britanije in zahteval prave žrtve angleških državljanov, je bil objavljen potem, ko je Anglija uvedla kampanjo za novačenje prostovoljcev, ki se bodo na Koreji borili skupno z Američani.

Angleška spomenica je odgovor predsedniku Trumanu, ki je vprašal evropske države, naj pojasnijo potrebe lastne državne obrambe in cilje, ki jih hoče doseči. Spomenica prikazuje angleške napore za državno obrambo na sledeči način:

Anglija trosi letno 780 milijonov funtov šterlingov za obrambo. Te dni so v parlamentu predlagali v odobritev dodatni izdatek 100 milijonov funtov. Ce bi ZDA zagotovile svojo podporo, bi bila angleška vlada pripravljena povečati to številko v treh letih za 950 milijonov šterlingov in sicer od sedanjih 2 milijard 440 milijonov na 3 milijarde 400 milijonov funtov.

Angleška nota pravi da bo težko izpolniti program državne obrambe brez bistvene pomoči ZDA in poleg dosedanje običajne podpore v okviru ERP-a. Kljub temu pa bo tudi z ameriško pomočjo še vedno velik napor za angleškega državljana, in bo zaradi tega utrpela gospodarska obnova. Memorandum pravi nato, da medtem ko bo dobršen del pomoči, ki bo potreben za plačilo materiala in strojev, kupljenih v ZDA, velikega pomena tudi to, če bo ostali del pomoči prišel v dolarjih, katerih se bodo lahko poslužili za nakupe kjer koli drugje v svetu. Bistvenega pomena bo zaradi tega nagla izročitev strojev, surovin in drugih dobrin s strani ZDA. Angleška vlada predlaga tudi, da bi Angliji dovolili izvoz opreme izdelane v Angliji v druge države atlantskega pakta, za opremo tamkajšnjih vojsk. Angleška vlada meni, da bi se o tej stvari lahko pogovorila z ameriško vlado, tako da bi stroške za oborožitveni program predložila parlamentu potem, ko bo dosežen sporazum med Londonom in Washingtonom.

Napredovanje severnokorejske vojske

Ameriški ukrepi proti partizanom - Odločilna bitka vzdolž ceste Šinju - Pusan

PIONGIANG, 3. — Tudi današnje jutranje poročilo severnokorejske vojske pravi, da je ta zapletena v ostre spopade z ameriškimi in južnokorejskimi četami. Na področju Sirje pravi poročilo, so severnokorejske enote odbile številne sovražne protinapade ter prizadejale sovražniku hud poraz. Poročilo pravi dalje, da čete, ki so zasedle Sirje, še naprej napredujejo.

Večerno poročilo glavnega štaba severnokorejske vojske pa javlja, da so severnokorejske čete zlomile odpor ameriških in južnokorejskih čet ter da še naprej napredujejo na vseh področjih fronte. Severnokorejske edinice so 1. avgusta zasedle mesto Andong (Anto), važno sovražno postojanko. Pri tem so Severnokorejci ubili 1500 sovražnih vojakov ter jih zajeli 1200. Zaplenili pa so še 13 avtomatskih topov, 6 topov kalibra 105 mm, 900 pušk ter velike količine municije in prevoznih sredstev. 1. avgusta pa so oddelki severnokorejske vojske popolnoma zasedli Hamšang (Kansio) ter skoroda popolnoma razbili 35. regiment 25. ameriške divizije ter zajeli velik vojni plen.

Iz Tokia poročajo, da se sedaj vodi bitka vzdolž ceste Šinju—Pusan ob južni obali 50 km zahodno od Pusana. Severnokorejci so vrgli v borbo dve ali morda tri divizije. Toda 23. ameriška pehotna divizija pod poveljstvom generala Churcha zadržuje sovražne napade. Na tem področju so izselili vse civilno prebivalstvo.

Poveljnik 24. divizije je izjavil dopisniku «United Press-a», da bodo vsakega civilista, katerega bodo našli na tem področju, aretirali. Ce se ne bo ustavil na poziv, bodo takoj začeli nanj streljati, češ da so partizani pobili že preveč Američanov in Južnokorejcev.

Menijo, da bodo mogoče prav na tem področju sprožili ameriški protinapad, katerega se bo udeležila mornariška divizija, ki se je te dni izkrcala na Koreji. Ce bo Američanom uspelo zadržati severnokorejske napade in s tem obdržati Pusan ter pristanišči Masan in Sinhae, potem si bodo zagotovili obstoj na Koreji. Američani drže tudi obrambno črto vzdolž reke Naktong na osrednjem področju, ki je prava naravna ovira in je najglobljа korejska reka.

Tako so Američani ustvarili mostišče, ki ima približno enak obseg kakor Luxemburg. Povelje pa se glasi, da je treba držati za vsako ceno!

Med boji, ki so se vršili sinoči ob vzhodni korejski obali, so enote tretje južnokorejske divizije ob podpori topniškega ognja ameriških vojnih ladij ponovno zasedle mesto Jangdok.

Ameriške leteče veletrdnjave, so danes izvedle tretji letalski napad na kemične tovarne v Honanu (Hugnam) v Severni Koreji ter odvrgle 400 ton bomb velikega kalibra.

Holandski oboroževalni načrt

HAAG, 3. — Holandska vlada je uradno javila, da mora Holandska v zvezi z mednarodnim političnim položajem skupaj z drugimi državami atlantskega pakta povečati vojaške napore. Vlada si je zadala nalogo, da sestavi tri divizije iz mož, ki so bili že izvežbani v preteklih letih. Teh sicer ne bodo klicali sedaj pod orožje, sprejeli pa bodo vse ukrepe, da jih v primeru potrebe takoj mobilizirajo. Potreba pa bo tudi orožja, kar pa bo mogoče zaščititi skupaj z drugimi državami atlantskega pakta. Storjeni bodo ukrepi za povečanje vojaške produkcije na Holandskem.

DINASTIČNO VPRAŠANJE V BELGIJI

Vlada predložila parlamentu zakon o prenosu kraljeve oblasti

Leopold skuša preprečiti razkol v katoliški stranki - Pretep na seji krščansko-socialne stranke

BRUSELJ, 3. — Popoldne je predsednik vlade Duvieusart predložil parlamentu besedilo zakona o prenosu kraljevih oblasti. Napovedovalec v zbornici Cauwelaert je opozoril, da je zakon nujen, in predlagal imenovanje 23-članskega odbora, ki bo proučil zakonski načrt. V parlamentarnih krogih računajo z vso gotovostjo, da bo glasovanje o tem zakonu jutri popoldne. Vzrok, da bodo tako hitro glasovali o tem zakonu, je treba iskati v tem, ker bosta Henri Spaak in minister za zunanje zadeve Van Zeeland prihodnje dni odpotovala na zasedanje Evropskega sveta. Zakon bosta odobrili obedve zbornici posebej. Na prvem zasedanju je posebna parlamentarna komisija, ki je bila sestavljena za proučitev zakonskega načrta, sklenila omejiti oblast princa Baldovina, dokler ne bo postal ponoleten, oziroma dokler ne bo postal kralj, n sicer 7. septembra 1951. Komisija je sklenila, da bo Baldovin imel isto oblast, kakor gredo princu regentu. To med drugim pomeni, da ne bo spremenjena ustava v času med regentstvom Baldovina in abdikacijo Leopolda. Zaradi tega pridigajo dobro obveščeni krogi, da bo Duvieusartova vlada morala podati ostavko, tedaj ko bo Baldovin postal regent. To pa zaradi tega, ker se vlada ne more več nanašati na soglasno podporo krščansko-socialne stranke.

Komisija je končno sklenila, da se bo prenos kraljeve oblasti vršil v treh postopnih fazah. 1. Obe zbornici bosta ločeno odobrili zakonski načrt; 2. Na skupni seji obeh zbornic bodo odobrili dekret, ki bo Baldovinu verjetno dal naslov glavnega kraljegega namestnika; 3. Princ Baldovin bo verjetno 10. avgusta prisegel pred obema zbornicama.

Pričakujejo, da se bodo, flamski krščansko-socialni parlamentarci upirali zakonu. Ker pa bo za odobritev zakona zadostna navadna večina, je odobritev zakona zagotovljena.

Kompromisna rešitev dinastične krize v Belgiji je močno pretresla krščansko - socialno stranko, medtem ko se je večina njenih voditeljev, ki so tudi ministri, izrekla za kompromis, so drugi krščansko-socialni parlamentarci in osnova stran

TRŽAŠKI DNEVNIK

Sekvestrskemu upravniku stavbe v Ul. Montecchi 6

Kako dolgo še...?

Po včerajšnjem divjaškem in zločinskem napadu na našega urednika tov. Milana Lipovca postavljamo sekvestrskemu upravniku stavbe, ki ga je postavilo tržaško sodišče na zahtevo kominformističnih klevetniških in lažnivih poglavarjev, nekaj zelo umestnih vprašanj, na katera pa ne pričakujemo samo platonskega, obljub polnega odgovora, temveč pričakujemo — in sicer zelo upravičeno — dejanj in ukrepov:

1. Kako dolgo bomo morali v poslopju v Ul. Montecchi še trpeti, da nas pri našem delu ovirajo z zločinskimi napadi, pretnjami, zmerjanjem, kričanjem, pljuvanjem itd. ljudje, ki so se vselili v poslopje brez vsake pravice in ki se proglašajo celo za lastnike poslopja, čeprav je dokazano tako jasno, da o tem ne dvomi v Trstu nihče več, da je poslopje last Ciril-Metodove družbe ter da ga ima v najemu podjetje, ki se mu pravi Založništvo tržaškega tiska d. z o. z.?

2. Ali ve sekvestrski upravnik in sodišče, ki ga je postavilo, da obstajajo v coni A Tržaškega ozemlja zakoni, po katerih so fizični napadi, pretnje, zmerjanja itd. kazniva dejanja?

3. Ali ve sekvestrski upravnik in sodišče, ki ga je postavilo, da obstajajo v coni A Tržaškega ozemlja predpisi ukaza št. 270 iz leta 1948, ki predvidevajo kazen od šestih mesecev do treh let zapora za vsakogar, ki bi skušal preprečevati z nasiljem ali s pretnjami tiskanje zakonito dovoljenih časopisov ter da je ta kazen lahko tudi večja, če se takšna nasilja in takšne pretnje izvršijo s strani več oseb in če v tiskarni ali pa pri tiskarni?

4. Prav nobenega dvoma ni, da tako sekvestrski upravnik, ki je advokat, kakor tudi sodišče vse omenjene predpise prav dobro poznata. Zato vprašamo tako sekvestrskega upravnika kakor tudi sodišče, ali ni bilo dovolj primerov nasilja in napadov v in pri tiskarni na naše urednike, da se končno že enkrat začnejo izvajati zakonski predpisi zaradi nasilja in kršitve svobode tiska?

5. Ker je takšnih primerov več kot preveč, vprašamo sekvestrskega upravnika in sodišče, zakaj ne postopata in nočeta postopati proti izvajalcem nasilja in kršiteljem svobode tiska v stavbi št. 6 v Ul. Montecchi?

Končno pozivamo sekvestrskega upravnika in sodišče, da izvršita svojo dolžnost, ki jim jo nalagajo zakonski predpisi!

Zakaj...?

— ZAKAJ niso tolmača «Billa» pri angleški policiji SIB, ki je pretepal tržaške delavce, postavili pred sodišče tudi zaradi na razpravi proti našemu dnevniku dokazanega delikta in ga obsodili, temveč so ga le za «kazen» premestili? Ali mogoče tisti zakoni, ki jih uporablja vojaško sodišče za takšne primere pretepanja tržaških delavcev po uradnih policijskih tolmačih okupacijske policije, ne predvidevajo nikakršne kazni?!

* * *

— ZAKAJ «KATOLIŠKI GLAS» ob poročilu o aretaciji goriškega odvetnika Sfiligoja, ker ni odsedel krivične kazni zločinskega fašističnega posebnega sodišča, niti z besedico ne protestira, čeprav je Sfiligoj eden najboljših dolarskih zaveznikov goriških klerikalcev? Najbrž zato, ker je urednikom «KATOLIŠKEGA GLASA» prepovedal protestirati proti fašističnim obsodbam fašistični nadškof Margotti... Ali pa se s fašističnimi obsodbami nad Slovenci tudi slovenski klerofašisti v Gorici strinjajo. No, potem naj prenehajo pisati svoj «Glas» v slovenščini! Saj znajo latinščino!

* * *

— ZAKAJ je avtobusno podjetje «LA CARSICA», S. a. r. l., pred desetimi dnevi zamenjalo dvojezične vozne listke za abonente, ki se vozijo na Prosek, z listki, ki so tiskani samo v italijanščini, čeprav so vsi abonenti in potniki Slovenci, ki zahtevajo spoštovanje enakopravnosti svojega materinega jezika? Ali je morda podjetje «LA CARSICA» prejelo kakšen tozadevni ukaz od dem krščanskega conskega predsednika? Če ga je, naj pride z njim na dan!

* * *

— ZAKAJ je Vojaška uprava morala poklicati celo iz Neaplja novega finančnega «sovraintendenta» na mesto, ki je zaradi upokojitve dosedanjega ostalo prazno? Ali Vojaška uprava med 300.000 Tržačani ni mogla prav nares najti uradnika, ki bi bil sposoben za omenjeno službo? Ali pa se drži VU tiste linije o neugasnjeni suverenosti Italije nad STOjem, ki si jo je izmislil v svojih šovinističnih možganih «IL CANE DI GUARDIA DELLA ITALIANITA' DI TRIESTE» sam rektor Cammarata?

* * *

Zakaj se zavzemate za goriškega odvetnika Sfiligoja, ki je predsednik SDZ v Gorici in torej znan «dolarski zveznik», ki so ga aretirali italijanski karabinjerji? Tako je včeraj nekdo vprašal našega urednika in mi mu jasno odgovarjamo: Zato ker je naš list glasilo Osvobodilne fronte, ki se bori proti vsem krivicam, ki jih je prizadejal fašizem slovenskemu narodu ne glede na sedanje politično prepričanje prizadetega. Še prav posebej pa se naš list bori proti izvajanju zločinskih obsodb razbojniškega fašističnega posebnega tribunala danes, ko je ves slovenski narod s krvavimi žrtvami fašiste premagal in pregnal!

Odhod občinskih svetovalcev Slovansko-italijanske ljudske fronte in predstavnikov Ljudske fronte v Jugoslavijo

Prepričati se hočemo, koliko je resnice v kominformistični propagandi o Jugoslaviji

V Jugoslaviji bodo občinski svetovalci in predstavniki Ljudske fronte obiskali industrijske, kulturne, socialne in zdravstvene ustanove

Včeraj popoldne ob 15,30 uri je odpotovala iz Trsta v Jugoslavijo skupina občinskih svetovalcev Slovansko-italijanske ljudske fronte in predstavnikov Ljudske fronte anglo-ameriškega področja Tržaškega ozemlja. Skupina, ki jo vodi občinski svetovalec Ljudske fronte v tržaški občini dr. Jože Dekleva, bo obiskala nova jugoslovanska industrijska središča, tovarne, gradnje novih hidrocentral in druge objekte jugoslovanske petletke ter razne kulturne in socialne ustanove po raznih federalnih republikah. Na tržaški železniški postaji so naše občinske svetovalce in predstavnike Ljudske fronte pozdravili predstavniki množičnih organizacij.

Pred odhodom je naš dopisnik postavil dr. Jožetu Deklevi nekaj vprašanj v zvezi z njihovim odhodom v Jugoslavijo na katere je dr. Dekleva vljudno odgovoril.

Vprašanje: «Kdo vas je povabil v Jugoslavijo»?

Odgovor: «V Jugoslavijo gremo kot gostje na povabilo mestnih ljudskih odborov Ljubljane, Zagreba in Beograda».

Vprašanje: «Koliko dni boste ostali v Jugoslaviji»?

Odgovor: «Potovanje bo trajalo približno 10 dni».

Vprašanje: «Kakšen namen ima to vaše potovanje v Jugoslavijo»?

Odgovor: «Namen našega potovanja je, da si ogledamo v glavnih mestih Jugoslavije mestna podjetja, med katera spadajo tudi industrijske, kulturne, socialne in zdravstvene ustanove; da si ogledamo dosedanje uspehe jugoslovanske petletke na vseh področjih. Obenem pa se hočemo prepričati koliko je resnice v kominformistični propagandi o stanju v Jugoslaviji».

Občinski svetovalci Slovansko-italijanske ljudske fronte anglo-ameriškega področja se bodo na tem potovanju po glavnih jugoslovanskih mestih lahko resnično prepričali kaj in kako se danes dela in gradi v Jugoslaviji. Prepričali se bodo, o lažeh kominformistične in imperialistične propagande, ki skupno napada socialistično Jugoslavijo prav zaradi doseženih uspehov pri gradnji socializma. Tako eni kot drugi, se bojijo jugoslovanske resnice in jugoslovanske stvarnosti. Zato jim je potrebna laž, da lahko varajo še tiste ljudi, ki so zaslepljeni od njihove propagande. Občinski svetovalci in predstavniki Ljudske fronte, bodo ob svojem povratku te laži lahko zakrinkali in povedali svojim občanom in vsemu prebivalstvu resnico o Jugoslaviji.

Včeraj smo poročali, da je skupina občinskih svetnikov Ljudske fronte iz raznih občin odšla na obisk v Jugoslavijo. Tukaj jih vidimo na tržaškem kolodvoru pred odhodom vlaka. Na sliki pa še manjkajo občinski svetniki iz Nabrežine in Repentabora, ki so se pridružili ostalim med vožnjo.

Slika predstavlja skupino holandskih študentov na Opčinah, ko potuje v Jugoslavijo. O tem smo poročali v našem listu včeraj.

Ladjedelnica Sv. Roka in vprašanje delovnega urnika

Ravnateljstvo CRDA mora preskrbeti ladjedelnici delo

Vprašanje delovne zaposlitve v ladjedelnici Sv. Roka v Miljah je še vedno odprto. Ravnateljstvo ladjedelnic CRDA stoji na stališču o zmanjšanju delovnega urnika delavcem zaposlenim pri Sv. Roku. Proti tej odločitvi delodajalcev so interventirali sindikalne organizacije, tovarniški odbor in miljski župan in zahtevali, da se prepreči skrajšanje delovnega urnika in da se ladjedelnici preskrbi delo. Na te intervencije je ravnateljstvo ladjedelnice CRDA odgovorilo, da so poskušali napraviti vse, da bi izboljšali položaj v ladjedelnici, kar pa jim ni uspelo. Ravnateljstvo CRDA se izgovarja, da ne more dobiti naročil za ladjedelnice Sv. Roka, češ da so vsa naročila brodogradnje odvisna od Marshallovega plana. V pismu obljubljajo, da bodo izročili ladjedelnici Sv. Roka neko staro ladjo za demoliranje. Kljub temu pa ni nobene perspektive, da bi zaposlenim delavcem zagotovili delo. Pismo zaključuje, da je ravnateljstvo odločilo «vsaj trenutno» skrajšati delovni urnik na 24 ur tedensko. Delodajalci so torej ostali pri svojem načrtu o postopni likvidaciji ladjedelnice Sv. Roka.

Ladjedelnica Sv. Roka ima dovolj tehničnega osebja in naprav za gradnjo novih ladij. Zato bi morali tako delodajalci kot oblasti skrbeti za naročila ladjedelnici ali vsaj delno nakazati tista naročila, ki jih dobivajo druge ladjedelnice

Dejstvo je, da se ravnateljstvo CRDA ne zanima za ladjedelnico Sv. Roka, še manj pa za usodo delavcev, ki so zaposleni v tej ladjedelnici. Če danes delodajalcem uspe skrajšati delovni urnik na 24 ur, tedensko, bodo čez nekaj časa pričeli s ponovnimi odpusti, dokler ne bo ladjedelnico Sv. Roka doletela ista usoda kot ostali dve ladjedelnici Martinuzzi in Felszegy.

Dolžnost sindikalnih organizacij je, da se odločno postavijo proti tem načrtom delodajalcev in da ne popustijo. Kominformistični sindikati in Italavska zbornica, ki si lastijo pravico zastopstva delavcev, naj ne klonijo pred delodajalci, kakor je to njihova navada in kakor nam potrjujejo dejstva o raznih «stavkah». Tu gre za življenje stoterih družin, katere nimajo druge zaščite kot enotni odločni nastop proti brezbrižnosti ravnateljstva CRDA.

V menzi se je opekel

Včeraj ob 13 je v ambulanco glavne bolnišnice prišel po prvo zdravniško pomoč 50-letni Josip Stokovac iz Škednja Ul. Giardini 40, kateri se je malo prej v menzi v Ul. Gambini opekel dlan leve roke, zaradi česar se bo moral zdraviti okoli 8 dni. Do nesreče je prišlo na dokaj nenavaden način. Med delom v kuhinji mu je spodrsnilo. Ko pa je lovil ravnotežje, da ne bi padel, je položil roko na razbeljeno ploščo štedilnika ter si jo tako opekel.

Širite in čitaite Primorski dnevnik!

Kominformistični nasilnež Giuseppe Dolesi pred sodiščem za določevanje narokov

Takoj drugo jutro po brutalnem napadu treh kominformističnih besnežev na našega uredniškega tovariša Milana Lipovca se je aretirani vidalijevski prenapetež in «partizan miru» Giuseppe Dolesi znašel na zatožni klopi pred zaveznišim sodiščem za določevanje narokov pod predsedstvom sodnika Bayllisa. Včeraj zjutraj ni bil več tako bojevit kakor tudi je bilo njegovo govorjenje veliko bolj umirjeno kot prejšnji večer, ko so se iz njegovih ust usipale besedne cvetke, pobrane iz najraznovrstnejših slovarjev psovk, njegove oči pa so sipale bliske in strele, ki naj bi uničile vse tisto, kar ne misli in ne čuti tako kot on. Ponižno je z obličem na glavi, kot politi cucek sedel na zatožni klopi, borbenost in bojevitost, ki ju je včeraj podžigalo vino, sta izginili, oči so bile krotke, vendar pa še vedno polne sovraštva, kot bi hotele reči to, kar je včeraj grozil, da se bo že še maščeval, da pa jih bo takrat več kot trije na enega, kot jih je bilo prečvčerajšnjim.

Včerajšnja procedura je bila zelo kratka, ker policija svoje preiskave še ni zaključila ter nadaljuje s poizvedbami, da bi izsledila in aretirala še ostala dva vidalkominformistična pretepača in nasilneža. Zaradi tega je predsednik sodišča sodnik Bayllis odločil, naj aretiranca še 7 dni pridržijo v zaporih, nakar bo odločil o njegovi nadaljnji usodi.

Veriga raznih nesreč

Kronika včeraj ni zabeležila samo dveh prometnih nesreč z zelo hudimi posledicami, katerih poročilo objavljamo na drugem mestu, temveč je bila polna še raznih drugih manjših nesreč, zaradi katerih so imeli uslužbenci Rdečega križa ter zdravniki glavne bolnišnice polne roke dela. Najprej so ob 9.40 nudili prvo zdravniško pomoč 35-letnemu Omeru Zorzeninu iz Ul. Maclig 4, kateri bo moral zaradi poškodb po desni nogi in desni roki okoli 8 dni ostati v bolniški oskrbi. Ponesrečil se je v Ul. Farneto, po kateri se je peljal s svojim motorjem, kjer ga je podrl neki avto. Ob 13.20 je bila vrsta na 38-letnem Albinu Škabarju iz Velikega Repna 68, kateremu je pri delu v Cedasu, kjer je delal na račun reperturborske občine, odletel v čelo drobec nekega kamna, katerega je s kladivom razbijal. Njegova rana pa je le lažjega značaja ter bo v 3 dneh zopet zdrav.

Z avtomobilom Rdečega križa so ob 16.45 pripeljali v bolnišnico 40-letnega Karla Trojerja iz Ul. Stoppani 5, katerega poškodbe so zelo hude ter bo moral ostati na ortopedskem oddelku najmanj 40 dni. Ko se je okoli 11.30 peljal na svoji «Vespi» proti Pierisu, ga je podrl neznani avtomobil, ki je po nesreči s še večjo hitrostjo odpeljal naprej. Pri trčenju si je ponesrečenec zlomil stegrenico leve noge. Eno uro za njim so v bolniški ambulanci nudili prvo zdravniško pomoč 11-letnemu Eraldu Venzanu iz Ul. Ireneo della Croce 4, ki se bo moral zaradi rane na čelu zdraviti okoli 8 dni. Nesreča se mu je dogodila na dvorišču, kjer je nanj s IV. nadstropja padla šipa, ki jo je veter odtrgal iz okna. Končno so z avtomobilom Rdečega križa ob 18 pripeljali 60-letnega Rudolfa Martinija iz Ul. Revoltella 30, ki se je ob 12 pri delu v mizarski delavnici S. Giusto v Devinu, kjer je padel z nekega 3 metre visokega odra, poškodoval levo nogo, zaradi česar bo moral ostati v bolnišnici od 15 do 30 dni.

Dve hudi prometni nesreči

Na tržaških ulicah sta se včeraj primerili dve hudi prometni nesreči, katerih žrtvi sta postala 16-letni Gino Topello iz Drevoreča III. armade 9 ter 82-letni Peter Moro iz Ul. San Giusto 9. Prvega je ob 6 zjutraj, ko se je peljal s svojim kolesom, na Korzu podrl neki avtomobil znamke «Dodge», katerega je šofiral neki angleški vojak. Ponesrečenca so takoj po trčenju z avtomobilom Rdečega križa odpeljali v glavno bolnišnico, kjer se zdravniki zaradi hudih poškodb niso hoteli izjasniti o njegovem stanju.

* * *

Ob 12.45 pa so z avtomobilom Rdečega križa pripeljali v bolnišnico 82-letnega Petra Mora, katerega so malo prej pobrali v Ul. Bramante, kjer ga je, ko je skušal prekoračiti cesto, povozil neki avtomobil. Zaradi zloma levega kolka bo moral okoli 50 dni ostati na ortopedskem oddelku glavne bolnišnice.

Požar v skladišču

Približno ob 11.45 je bilo, ko so včeraj gasilci z vso hitrostjo privozili v Ul. Capitelli 1, kjer je iz neznanih vzrokov izbruhnil požar v skladišču trgovine s konfekcijskim blagom Genel. Gasilcem se je po dveurnem napornem in neprenehnem delu posrečilo, da so požar zadušili. Ogenj je uničil da okoli 600.000 raznega blaga ter okoli 100 m2 metrov strehe.

Letos ne več?

Čim je na trg pred Sv. Antonom padla senca, so še pred nekaj dnevi v grozni vročini ljudje posedali po klopeh, želeč si nekoliko shlajenega zraka. Včeraj popoldne, ko je pihala kar močna burja, pa gotovo nihče ni iskal ohladitve, nasprotno — večkrat si je postavil vprašanje, če je za letos vročine konec.

ZDTV, Italijanska delegacija, istrski CLN in kominformisti

Pred dvema nedeljama je bila v Gorici ob priliki dneva mladine tudi kolesarska dirka za mladince. ZDTV iz Trsta se je zanimala pri italijanski delegaciji v Trstu za dovoljenje nekaterih mladih kolesarjev iz jugoslovanske cone Tržaškega ozemlja, ki bi se morali udeležiti dirke. Po nekaj dneh je šef italijanske delegacije v Trstu odgovoril ZDTV-ju, da je «DOBIL OD ISTRSKEGA CLN INFORMACIJE», DA MLADI KOLESARJI, KI BI SE MORALI UDELEŽITI KOLESARSKE DIRKE V GORICI, «NISO DOBRI ITALIJANI». Na vprašanje predstavnika ZDTV, kako more o teh stvareh odločati istrski CLN, je šef italijanske delegacije odgovoril, da smatrajo istrski CLN za svoj zaupni organ.

Res na čuden način posluje v Trstu italijanska delegacija. Za informacije o ljudeh iz jugoslovanske cone Tržaškega ozemlja, ki hočejo dovoljenje za v Italijo, se italijanska delegacija obrača na istrski CLN, na center vseh terorističnih in izzivalnih akcij proti jugoslovanski coni Tržaškega ozemlja, na center, iz katerega prihajajo največje laži, na propagandni center fašističnih esulov, ki v Trstu organizirajo posebne teroristične skupine in jih pošiljajo v jugoslovansko cono Tržaškega ozemlja, kakor so to dokazali procesi proti tem teroristom v Kopru. Ta povezava italijanske delegacije v Trstu s istrskim CLN-om, jasno dokazuje, da je istrski CLN direktni organ De Gasperijeve klerofašistične vlade, ki ga ta vlada priznava za kompetentnega pri izdajanju dovoljenj za vstop v Italijo.

Potemtakem je za vse zločinske akcije, ki jih je organiziral CLN v jugoslovanski coni Tržaškega ozemlja direktno odgovorna italijanska vlada, ki CLN priznava kot svojo uradno ustanovo.

Kominformistična «Unità» pa je 27. julija objavila članek, v katerem piše, da so se «titofašisti obrnili na istrski CLN za dovoljenje svojim kolesarjem, da lahko potujejo v Italijo». V svojem znanem kominformističnem «slogu» nadaljuje s psovkami in lažnivimi trditvami ter se sprašuje ali «titofašistom ni znano, da CLN ni noben konzulat». Po svoji bedasti logiki «Unità» zaključuje, češ da je to ponoven dokaz sodelovanja «titinov» s istrskim CLN-om.

Iz vseh gornjih dejstev pa po železni logiki sledi ravno nasprotno od tistega, kar bi hoteli kominformistični akrobati s svojim lažmi dokazati.

1. Tržaški kominformisti so že večkrat dokazali, da so sklenili z CLN-om najtesnejše zavezništvo, ki je že tako daleč, da je tržaška kominformistična frakcija postala dejansko že sestavni del istrskega CLN-a samega. «Unità» prejema v tajništvu CLNa direktno vse lažnive in obrekovalne vesti o Istrskem okrožju in jih objavlja pravtako kot jih objavljajo klerofašistična in druga glasila strank, ki so tudi formalno sestavni del CLN-a.

2. Sedaj pa je po izjavi italijanske delegacije v Trstu, ki vrši dejansko funkcije konzulata države, ki se imenuje Republika Italija delegacije, ki je torej ustanova sedanje italijanske klerofašistične vlade in njenega ministrstva za zunanje zadeve na čelu z grofom Sforzo (ki ga «Unità» imenuje «il vecchio scemo») dokazano, da je istrski CLN uradni organ tržaške ekspoziture grofa Sforze, a tržaški kominformisti dejanski zvesti in zelo vneti sodelavci tega važnega Sforzovega organa v Trstu!

Ne torej ZDTV, temveč Vidalijeva frakcija je tista, ki po eni strani v svojem tisku Sforzo zmerja, da bi svoje pristaše varala, po drugi strani pa s tem istim Sforzo najtesneje sodeluje.

Drugo pa je vprašanje, kako da se je strinja Vojaška uprava s takšnim stanjem stvari, ki dokazujejo, da je predstavništvo vlade tuje države v Trstu tako obširno, da zajema kar vse italijanske šovinistične stranke s kominformistično vred... In kako gledajo na to zadevo tržaška predstavništva vlad ostalih držav?

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Petek 4. avgusta
Dominik, Ljubičica
Sonce vzide ob 4.50, zatone ob 19.31. Dolžina dneva 14.41. Luna vzide ob 22.05, zatone ob 11.40.
Jutri sobota 5. avgusta
Marija Snežna, Predobra

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo v Barkovljah bo priredilo 11. avgusta za svoje člane izlet v Cerkno. Prijave sprejema tov. Tedi Scheimer le do 4. avgusta.

SINDIKALNE VESTI

Glavni odbor Enotnega razrednega sindikata grafikov je sklican na sejo za danes, 4. t. m. ob 19. uri.

DRAMSKA DRUŽINA PROSVETNEGA DRUŠTVA na Opčinah
bo uprizorila **v NEDELJO 6. avgusta ob 20 uri 30 min.** na zemljišču ex Ara v Ulici Ermada (blizu trtnice) Petrovičevo komedijo v treh dejanjih

VOZEL

VABLJENI VSI!
Odbor.

RADIO JUGOSL. CONE TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 212.4 m ali 1412 kc)

PETEK 4. 8. 1950

6.30: Jutranja glasba; 6.45: Poročila v ita. in objava sporeda; 7.00: Napoved časa - poročila v slov. in objava sporeda; 7.15: Jutranja glasba.

12.00: Opoldanski koncert; 12.30: Plesni ritmi; 12.45: Poročila v ital. in objava sporeda; 13.00: Napoved časa - poročila v slov. in objava sporeda; 13.15: Operni paleti; 13.45: Ljudska univerza: Morje, zibelka življenja (slov.); 14.00: Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana; 14.30: Pregled tiska v ital.; 14.45: Pregled tiska v slov.; 15.00: Zaključek.

17.30: Politične aktualnosti (it.); 17.40: Znani valčki; 18.00: Sportni pregled (ital.); 18.15: Fibich: Pomlad; Novak: Slovaška suita; 18.45: Poročila v hrvaščini; 19.00: Glasbena medigra; 19.15: Poročila v ital.; 19.30: Napoved časa - poročila v slov.; 19.45: Sindikalna vprašanja (ital.); 20.00: Uganite kaj igramo (ital.); 20.30: Slušna igra (ital.); 21.30: Italijanska lahka glasba; 22.00: Novo jugoslovansko gospodarstvo: Ob zaključku del na avtostradi (sl.); 22.10: Priljubljene operne arije; 22.30: Plesna glasba; 23.00: Zadnja poročila v ital.; 23.05: Zadnja poročila v slov.; 23.10: Objava dnevnega sporeda za naslednji dan v ital. in slov.; 23.15: Zazibalke; 23.30: Zaključek.

LJUBLJANA, MARIBOR in rel. postaja NOVA GORICA

(Oddaja na valih 327,1; 188,9; 212,4; 202,1 m.)

PETEK 4. 8. 1950

5.00: Jutranji pozdrav; 5.15: Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda; 5.30: Vedri napevi; 5.50: Jutranja telovadba; 6.00: Napoved časa, poročila in radijski koledar; 6.10: Lahek jutranji spored.

12.00: Opoldanski koncert; 12.30: Napoved časa in poročila; 12.40: Veseli zvoki; 13.00: Odprimo pošto naših dopisnikov; 13.15: Pesmi in plesi slovanskih narodov; 14.00: Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana; 14.30: Govorna oddaja; 14.40: Skladbe za gibčne prste; 15.00: Napoved časa in poročila; 15.10: Orkestralne skladbe Edvarda Griega.

18.00: Pisan glasbeni spored; 19.00: Napoved časa in poročila; 19.15: Peter Iljič Čajkovski: Simfonija št. 4 v f-molu; 20.00: Politični komentar Radia Beograd; 20.15: Lahki instrumentalni soli; 20.40: Literarna oddaja: Maupassant; Novela (ob stoletnici rojstva); 21.00: Pester večerni spored. Sodelujejo: Avgust Stanko s harmoniko in Slov. sindikalni kvintet; 22.00: Prenos poročil Zvezne postaje Beograd; 22.15: Plesna glasba; 22.45: Komorna ura. Na sporedu dela slovenskih skladateljev; 23.30: Poročila; 23.35: Konec oddaje.

Telefonski številki uredništva
93-808 in 94-638
Poštni predal 502

KINO

Rossetti, Zaprt.
Excelsior, 16.30: «Prazniční dan».
Fenice, Zaprt.
Filodrammatico, 16.30: «Berlin Hotel».

Alabarda, 16.00: «Na dnu S. Francisca», H. Bogart.
Garibaldi, 15.00, ob 21.15: na prostem «Požar v Cikagu», T. Power.
Ideale, 16.00: «Pustolovščina v Tihem morju».
Impero, 15.00: «Beznica», Fernando Fernandez.
Italia, 16.00: «Moški mojih sanj», Ginger Rogers.
Savona, 16.00: «Zapuščena», Dolores del Rio.
Viale, Zaprt.
Vittorio Veneto, 16.00: «Izdajalec» Victor Mc Laglen.

Adua, Zaprt.
Azzurro, 16.00: «Orel z dvema glavama».
Belvedere, Zaprt.
«Ob morju», Zaprt.
Marconi, 16.00: na prostem 20.30: «Boginja na kolenih», Maria Felix.
Massimo, 16.00: «Gospa ob reki», barvni film, prepovedan mlajšim od 16 let.
Novo Cine, 16.00: «Junaški vodnik», W. Beery.
Odeon, Zaprt.
Radio, 16.00: «Tako sem zmagal v vojni», Danny Kaye.
Venezia, «Rasputin», Harry Baur
Vittoria, 20.00: «Ciganka Jessy».
Ljudski vrt na prostem, 20.45: «Robin Hoodov sin», Anita Louise in Cornel Wilde.
Letni kino v Ul. F. Severo, 20.30: «Intimno življenje Marka Antonija in Kleopatre», Louis Sandrini in Antoniette Dous.
Letni kino Rojan, 20.45: «Vsak ima svojo usodo».
Letni kino na Rotondi, 20.30: «To je ženska», Rosalind Russell.
Skoljet, 21.00: «Jetnik na otoku morskih psov».

Nogometne tekme za „Kraški pokal"

Nogometne tekme drugega dne tekmovanja za «Kraški pokal» se bodo vršile po tem sporedu: Bazovica-Sesljan na openskem igrišču ob 9. uri. Prosek-Kontovel ob 17 in Opčine-Nabrežina ob 18.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Crevato, Ul. Roma 15; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Pri Magdaleni, Istrska ulica 43; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan); Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju imata stalno nočno službo.

TRŽAŠKA BORZA

Zlasti šterling 7850-7950, papirnati šterling 1570-1600, dolar 670-675, dolar (telegrafski) 680-682, švicarski frank 152-154, 100 francoških frankov 172-176, avstrijski šiling 24.25-24.75.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 3. avgusta 1950 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo so 4 osebe in porok je bilo 5.

Poročili so se: brivec Stella Riccardo in gospodinja Martinovich Marija, agent civilne policije Ličen Ivan in gospodinja Cosma Ana Marija, mestni straža Corvini Antonio in modistka Paulin Bruna, uradnik Cremoni Enrico in gospodinja Parenzan Marija, kmer Ramani Giacomo in gospodinja Zlatič Angela.

Umrli so: 76-letni Pavan Ermanno, 69-letna Hilla Justina vd. Oshiku, 38-letna Bosegno Rosa por. Borgatti in 86-letni Della Santa Terenzio.

MALI OGLASI

ISCEM TRGOVSKEGA POMOČNIKA in vajenca za trgovinstvo. Ponudbe na upravo PD pod «Trgovski pomočnik».

IZLETI
ADRIA-EXPRESS
20. AVGUSTA IZLET
v Ajdovščino Bovec-Trento in Postojno
Vpisovanje pri vseh potovalnih uradih do 5. avgusta t. l.

IZLETI
ADRIA-EXPRESS
27. AVGUSTA IZLET
v VIPAVO KANAL TOLMIN in OPATIJO
Vpisovanje do 12. avgusta t. l.

ADRIA-EXPRESS
Letovanje v Sloveniji
Po zelo zmernih cenah Vam nudi ADRIA EXPRESS letovanja v najlepših krajih Slovenije po želji za 7 dni, 14 dni itd. na BLEDU, v ROGAŠKI SLATINI, v LOŠKI DOLINI, v LOGU PRI TRENTI in v drugih krajih. Prijave sprejema potovalni urad ADRIA- EXPRESS, Ul. Fabio Severo 5b, tel. 29-243.

Mizarji podjetniki kmetovalci! *Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame, vezane plošče, furnir, parkete in drva nudi najugodneje*
CALEA IRSI viale Sonnino 24 Tel. 04419

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo VLRS razpisuje natečaj za vpis v enoletno bolničarsko šolo v Ljubljani.

Pogoji za sprejem:
1) starost od 18 — 25 let,
2) uspešno opravljena osnovna šola.

Gojenke bodo pred sprejemom zdravniško pregledane. Šolanje je zvezano z bivanjem v internatu. Stroške za časa šolanja bo nosilo ministrstvo za ljudsko zdravstvo.

Prošnji, kolkovani z 10.— din, je treba priložiti še zadnje šolsko spričevalo, rojstni list, lastoročno pisan življenjepis in potrdilo o vpisu v volivni imenik. Vse priloge k prošnji morajo biti kolkovane s 5.— din, če že niso kolkovane. Prošnje je treba poslati Soli za bolničarje, Ljubljana, Sv. Petra c. 80, kjer se dobe tudi vse informacije.

Rok za vlaganje prošenj je do 20. avgusta 1950.

Obiščite! Obiščite!
II. REPUBLIŠKO RAZSTAVO
v LJUBLJANI od 22.VII - 6.VIII
lokalne industrije, obrti in komunalne delavnosti
Revija oblačil - Zabavišče
ZARADI 50% POPUSTA KUPITE NA ODH. POSTAJI OBRAZEC K-13

RAZPIS
ZA SPREJEM V DVOLETNO KMETIJSKO SOLO NA GRMU PRI NOVEM MESTU (POLJEDELSKO)

Pouk se prične 15. septembra 1950. Prošnje sprejemamo do 25. avgusta. V šoli je ženski in moški internat. Šolanje je brezplačno. Hrana je domača in tečna.

Teoretičen pouk je vezan tu na praktične vaje na posestvu tako, da se učenci nauče gospodarjenja na večjem kmetijskem obratu. Poleg praktičnih predmetov se uče tudi splošnih: slovenščine, računstva, zgodovine, zemljepisa itd.

Mladinci in mladinke, obračajte se na šolo, kjer boste dobili vse zaželene podatke o vpisu.

KDOR IMA VESELJE DO POLJEDELSTVA — PRIJAVI SE!

KOPALIŠČE Sv. NIKOLAJ
KOPANJE — PLAZA — PLES — IGRE — BIFE — BAR
RESTAVRACIJA — KONCERT
WEEKEND HISICE Z DVEMA ALI TREMI POSTELJAMI
Zveza po morju ob delavnikih:
IZ TRSTA ob 8.30, 10.15, 13.30 Parnik VETTOR PISANI ob 7.50, 11.30, 15.00
IZ SV. NIKOLAJA ob 9.30, 11.15, 14.30, 19 Parnik VETTOR PISANI ob 18
OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH
IZ TRSTA ob 8.30, 9.30, 10.30 11.30 13.15
IZ SV. NIKOLAJA ob 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.15, 17,30, 19.30, 18, 20, 22
AVTOBUSNA ZVEZA ob delavnikih in praznikih iz avtobusne postaje (postajališče Piazza ex Impero, Sv. Ana, Zavlje in Milje)
Iz Trsta ob 8.30, 11.30, 14,30
Iz Sv. Nikolaja ob 10, 13, 21.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1/II. nadst. - Telefon 11-32

Nepovoljna letina v goriški pokrajini

Po uničujoči suši se obetajo neurja s točo - Žitni pridelek boljši nego lani, stročnice in gomoljni nasadi pa so docela uničeni

Predvidevanja o poraznih posledicah dolgotrajne suše je sedaj potrdil s konkretnimi navedbami v svojem zadevnem pregledu pokrajinski kmetijski inspektorat v Gorici. Pregled se nanaša na julij, ki je v glavnem potekel v znamenju jasnih, vročih dni in visokih temperatur. Ves mesec se soparno ozračje sploh ni utegnilo ohladiti, kajti kratka nevihta sredi meseca je vrgla le nekaj cm padavin, od katerih si propadajoče rastlinje niti malo ni moglo opomoči. Od poletnih pridelkov se je suši docela umaknilo le žito, o katerem zatrjuje kmetijski inšpektorat, da je obrodilo še povoljneje nego lani, in sicer s poviškom 20 tisoč stotov.

Nadvse žalostne pa so ugotovitve v pogledu pozno poletnih pridelkov. Skoro docela so uničeni nasadi krompirja in koruze, zlasti v prhki zemlji, pravtako fižol, sončnice in zelenjadni nasadi. Trenutno se še nekoliko drži pridelek povsod tam, kjer je dana možnost namakanja njiv, odnosno globlje nasajena in posejana semena, katerim suša zaenkrat še ni mogla škodovati v taki meri. Vsekakor pa bo škoda na vseh pridelkih občutna in bo zlasti prizadela manjše kmetovalce.

Kajpada bo slaba letina vplivala na porast cen, zlasti krompirju in koruzi ter fižolu, o čemer se že danes lahko prepričamo. Se mnogo večje skrbi pa povzroča kmetovalcem povsem neznaten pridelek krme, ki jih bo prisilil pred zimo k odprodaji marsikakšnega repa. Kakor smo že včeraj pisali, je nemara ravno v tem glavni vzrok tako velikemu povpraševanju po otrobih, ki kot izdatno krmilo v dobršni meri lahko nadomestijo silažne krme. Vendar je trenutno zdravstveno stanje živine v glavnem zadovoljivo.

Kakor poroča nadalje kmetijski inšpektorat v svojem pregledu so doslej predvidena zemljiška melioracijska dela zaključena in računajo sedaj na nove finančne prispevke države, ki bi omogočili nadaljnja izboljševalna dela v tem pogledu.

Po ogromni škodi, ki jo je povzročila v naši pokrajini suša, pa nam v poslednjih dneh groze neurja sem iznad severne Italije, ki so prav te dni napravila dokaj neprilik v Gradežu in tamkajšnji okolici. Poleg silnih nalivov in vihre se kmetovalci boje zlasti toče, kajti s tem bi bilo uničeno še sadje in grozdje, ki bo nemara še delno pomagalo reševati nepovoljno letino.

Kanada odprta kmetovalcem

Pokrajinski urad za delo v Gorici, oddelek za emigracijo, kakor tudi zadevne sekcije tega urada v Tržiču, Gradežu, Gradiški in Krminu, sprejemajo prošnje poljedelskih delavcev, ki bi bili pripravljeni izseliti se v Kanado. Vsa podrobnejša navodila dobe interesenti na zgoraj navedenem uradu.

Za upokojence socialnega skrbstva

Državna ustanova za podporo upokojencem bivšim delavcem Socialnega skrbstva je poskrbela za drugo pokojninsko hišo v Poppi pri Arezzu.

Omenjena ustanova bo razpisala med upokojenci, moškimi in ženskami, ki prejemajo pokojnino od Socialnega skrbstva, natečaj za sprejem v omenjeno hišo, kjer bo 120 upokojencev preskrbljenih za vse življenje.

Prošnje za sprejem morajo interesenti predložiti Socialnemu skrbstvu najkasneje do 10. septembra 1950 in ji priložiti sledeče dokumente:

1) Rojstni list;
2) Nravstveno spričevalo;
3) Kazenski list;
4) Družinski list;
5) Zdravniško spričevalo;
6) Potrdilo socialnega skrbstva, v katerem morajo biti navedeni znesek pokojnine, kategorija upokojenca in številka pokojninske knjižice.

Dokumenti navedeni pod številkami 2, 3 in 4 ne smejo biti izdani več kot tri mesece pred vložitvijo prošnje.

Za podrobnejše informacije se interesenti lahko obrnejo na glavni sedež Socialnega skrbstva.

Počitnice za trgovske nameščence

Delavska zbornica za gorisko pokrajino sporoča, da imajo vsi trgovski nameščenci pravico do poletnih počitnic, in sicer:

Uradniki z enim ali dvema službenima letoma imajo 12 dni počitnic, s tremi do 6 službenimi leti 16 dni, s 7 do 10 službenimi leti 20 dni, z 11 do 20 službenimi leti 25 dni in po 21 službenih letih pa 30 dni.

Vse ostale kategorije trgovskih nameščencev: po prvem službenem letu do 10 službenih let imajo pravico do 12 dni počitnic, po 11 do 20 službenih let imajo pravico do 15 dni počitnic in po 21 službenih letih pa do 25 dni počitnic.

Leta obvezne vojaške službe kakor tudi leta vojaškega vpoklica je po čl. 48 in 49 delavske pogodbe prišteti k službenim letom.

Guzzin v kamion

Na Solkanski cesti je včeraj popoldne 35-letni Podberšček Leopold trčil s svojim guzzinom v neki kamion. Pri nesreči je Podberšček zletel na tla in si zlomil desno nogo. Na pomoč mu je moral rešilni avto Zelenega križa, ki ga je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer se bo moral zdraviti štirideset dni.

MESECNI SEJEM

Danes bo pri nas mesečni sejem, na katerega bodo kmetje domačini in pa iz okoliških vasi pripeljali svoje pridelke in tudi živino. Poleg kmečkih pridelkov bo naprodaj tudi kmečko orodje in razne vrste perutnina.

Seja občinskega upravnega odbora

V sredo zvečer se je v beli dvorani goriškega županstva sestal občinski upravni odbor k svoji redni tedenski seji, kateri je predsedoval župan dr. Bernardis. Med najvažnejšimi poročili, ki so jih posamezni odborniki podali na tej seji je bilo ono podžupana odv. Devetaga, ki je odbornikom predlagal, da bi v Gorici odprli «Hišo tujca» in pričel z dolgo razprave v tej zvezi. Glavni namen poslovanja te vrste hotela naj bi bil dobra postrežba tujcev, ki obiščejo naše mesto in pospešitev tujskega prometa. Ob zaključku seje so odborniki sprejeli še številne sklepe upravnega značaja. Podrobnejše poročilo o poteku seje bemo objavili v prihodnji številki našega lista.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V krminski občini je bilo v drugi polovici julija 7 rojstev, 2 primera smrti in 2 vknjiženi poroki.

ROJSTVA: Danijela Sacco, Isa Marija Lorenzutti, Adrijan Jordan Romanut, Leonello Anton Menon, Giani Pavel Kocina, Marino Odelij Pagotto, Robert Mavrenčič, Marija Rosarija Brandolin

SMRTI: 76letni duhovnik Karel Maghet, 55letna gospodinja Marija Gregorat.

VKNJIZENE POROKE: kmet Ivan Sgubin in gospodinja Lojzka Kristančič, uradnik Henrik Lesica in šivilja Jožica Valdemarin.

Čudne vrste kritika

Nepristranska šola jim ni všeč

V zvezi z dijaško prireditvijo v Standrežu smo prejeli še naslednji dopis, ki ga v celoti objavljamo.

Ob koncu šolskega leta je že nekaj navadnega, da se govori in piše o šolah. Marsikaj po pravici, še več pa je namigavanj in podtikanj.

Tako smo brali v nekem slovenskem tedniku kritike, ki so šle od «lajbčev» in «prof.» za zastori kar nekam drugam. Slo je za zaključno prireditev slovenskih srednjih šol v Gorici. Kajpada ima vsakdo pravico povedati svoje mnenje, ali je «Kovačev študent» za publiko boljši kakor kakšna «akademija», povrh tega še dolgočasna, ali je treba ljudstvo privaditi k boljšemu kulturnemu okusu, ali pa morda bolj na mestu dajati na oder stvari, ki ljudstvo privlačijo. O tem se seveda da, sme in mora povedati pametna misel, če ni seveda kakih drugih misli za bregom.

Toda v tisti polemiki je menda res šlo za nekaj drugega, če ne celo za užaljen napuh nekoga ali nekaterih. Kritik « — ut» ali «— nt» namreč v oceni «Kovačevega študenta» začne pisariti, da so nekateri nastopajoči lijaki «rdeči titovci», da se za vso stvarjo skrivajo «neke tajne sile.» Res, čudna stvar. Doslej je normalen človek videl v šoli res samo šolo in če je Slovenec, je še posebej moral ali bi vsaj moral slovensko šolo braniti. Ne, v namišljeni stvarni oceni odrske prireditve privleče za lase na dan neke barve, kakor da bi imel od nekoga naročeno, naj si izmisli, kateri dijaki so «slavocomunisti».

Spominjamo se, da so fašisti pred leti — tako delajo njih posnemači prav te dni v Gorici zopet — označili vsakega Slovenca z enakim priimkom, da so mu le lahko naprtili ovadbo in obtožbo. Iz tega naj si vsakdo napravi zaključek kakor hoče.

In še do bolj čudne opombe se spusti ocenjevalec «Kovačevega študenta», ko pravi, da bi bilo treba postaviti profesorskemu zboru v Gorici nekakega «obernadzornika». Kako neki to misli; saj vemo, da so slovenske šole in profesorji na njih itak pod nadzorstvom za to postavljenih šolskih oblasti. Clankarjev poziv je res nekam čuden in sumljiv. Najbrže si pa neznani gromovnik želi, da bi bil on nekaka za to poklicana oseba; ali pa se mu zdi, da profesorski zbor ne upošteva dovolj njegovih mnenj in opazk, ki namenoma mečejo senco na šole.

V isti številki tednika pa glasno hvali tržaške šole. To je vse prav, da se zanje zavzema — čeprav gredo te šole še vedno v smeri Simoni - Baragovih direktiv —, vendar bi moral pokazati vsaj malo, če že ne osebne simpatije do slovenskega šolstva v Italiji, pa vsaj kot pripadnik narodne manjšine. Cemu ta dvojna mera?

Bržkone mu ni prav, da hoče biti šola nepristranska in se noče udinjati njegovi kliki. Najbolj čudno in naivno je pa pri tej polemiki to, da si izposodi počitniško študentovsko veselico, ki pač ni imela namena biti revija uspehov medšolskega dela, da meče kamenje izza plota.

Mladinski izlet 14. in 15. avgusta

Zveza slovenske mladine v Italiji pripravlja za mladino Goriške lep razvedrilni izlet. Dne 14. in 15. avgusta bo mladina šla na Sello Neveo, Rabeljsko jezero in Belopeška jezera.

Prijave sprejema Glavni odbor mladine v Ul. S. Pellico 1/II. in vaški odbori za mladino z vasi od vključno v sredo 9. t. m. do 11. ure.

Voznina stane 700 lir, Podrobnejše informacije bodo udeleženci prejeli pri vpisu.

Iz Krmina

VEČ PERSONALNIH ZADEV

so rešili na seji občinskega upravnega odbora

Na svoji zadnji seji je krminski občinski upravni odbor sklenil sledeče: Pooblastilo županu, da omeji potrošnjo vode ter da si sposodi pri mestni posojilnici denar, potreben za popravilo občinskega vodovoda. Nadalje so odborniki odobrili prodajo zemljišč za trajen grob Angelu Venturiniju na pokopališču v Krminu in Viktoriji Jakončič na pokopališču v Bračanu.

Nato so proučili stanje začasnih uslužbencev, ki so bili sprejeti v službo brez vsakega sklepa ter stanje stalnih nameščencev, na podlagi novih tabel za plače, in stanje vseh sedanjih nameščencev. V tej zvezi so sklenili, da bodo izplačali vse osebje nameščeno po volitvah, in sicer: Ivana Tess, Emo Cantarutti in Adelija Cabasa; upokojitev uradnika Avgusta Grossettija, imenovanje za začasnega uradnika Ivana Tess-a; popravilo sedanjega pravilnika posebno kar se tiče knjigovodskega oddelka in dela treh občinskih slug. Nadalje so sklenili odstavitev uradnikov Eme Cantarutti in Adelija Cabasa, ki bosta ostala na svojem službenem mestu samo v primeru nadaljnjih sklepov. Nato so odgodili sklepe o upokojitvi raznih uslužbencev na prihodnjo sejo in sklenili izplačilo doklade vdovi šolskega sluge Evgenija Ceschio.

Ob zaključku seje so še potrdili za nadaljnji dve leti imenovanje komisarjev občinske komisije, ki je bila ustanovljena na podlagi čl. 273 Enotnega zakonika lokalne finance ter odobrili davek na živino za leto 1950.

SPD v Dolomite

Slovensko planinsko društvo v Gorici priredi od nedelje 13. do vključno 15. avgusta izlet v Dolomite. Tokrat bo šla pot izletnikov preko Tolmeča, Sapade in Misurine do Carbonina. Tam se bodo udeleženci utaborili in od tu lahko prirečili izlete do jezera Landro, Misurine, na Monte Pina, na Picco di Valandro, na Monte Cristallino, na Piz Popera, na Croda Rossa, v Cortino d'Ampezzo, v Toblach in do Toblaškega jezera. Povratek bo v torek 15. t. m. po drugi poti in sicer Pieve di Cadore, Longarone in preko Valcelline do Maniaga; od tu v Videm in v Gorico.

Prijave sprejema Darko Suligoj, urar na Travniku, do vključno 7. t. m. Voznina stane za člane 1800 lir, za nečlane pa 2000 lir. Poskrbljeno bo za toplo hrano razen prvega kosila. Vsak naj prinese s seboj jedilni pribor in primerno odejo.

V zgoraj omenjenih vsotah ni všteta hrana in prenočišče.

KINO

VERDI, 17: «Gospod v fraku», R. Skelton;
VITTORIA, 17: «Pristaniški uporniki», A. Faye
ESTIVO, 21: «Carobni študenec» G. Cooper;
CENTRALE, 17 «Profesor bobnar», Toto;
MODERNO, 17: «Ljubimci v Benetkah», R. Cummings.

Prvi pozdrav članov italijanske delovne brigade zgradbišča Novega Beograda

Zveza primorskih partizanov za Istrsko okrožje je prejela iz Novega Beograda kratko toda zelo značilno pismo, ki ga je takoj ob prihodu napisal tov. Brainich Renato, član ZPP, ki je odšel skupno z drugimi 163 mladimi Italijani, da bodo dali svoj prispevek pri gradnji glavnega mesta nove socialistične Jugoslavije. Pismo samo je tako jasno in prepričljivo, da ne potrebuje nobenega komentarja. Priobčujemo ga v celoti v prevodu.

«Dragi tovariši!

Ne najdem besed, da bi Vam lahko pojasnil navdušenje, ki ga občutim sedaj, ko se nahajam v Novem Beogradu. Povem lahko samo to, da je tu poleg naše še polno drugih brigad. Zagotavljam Vam, da bomo vsi kar nas je napravili vse, da se bo brigada vrnila najmanj 5 krat udarna. Kar se mene tiče Vam zagotavljam, da se bom potrudil, da bom tudi jaz sam postal udarnik. Tako bom kot predstavnik Zveze partizanov doprinesel k ugledu in časti tiste organizacije, ki se je borila za osvoboditev in se še nadalje bori pri obnovi in izgradnji socializma.

Pošiljam vsem najlepše pozdrave in voščila.

RENATO BRAINICH

Smrt fašizmu! — svobodo narodu !»

Obvestilo glavnega odbora počitniških kolonij

Glavni odbor za počitniške kolonije pri okrajnem LO v Kopru sporoča naslednje:

Iz skupin, ki odpotujejo dne 6. avgusta v počitniške kolonije v Siško in Bovec naj ostanejo doma spodaj imenovani in po krajih navedeni pionirji, ker bodo odpotovali dne 11. avgusta v počitniško kolonijo, ki jo je dala na razpolago za naše pionirje Ljudska republika Srbija.

Cežarji: Vatovec Konrad.

Hrvoji: Jurinčič Roman, Lovrečič Franco in Jurinčič Silva.

Puče: Pucer Rihard, Hlaj Sergij, Nemac Norma, Ambrožič Jolanda, Viler Silvana in Baruca Vladja.

Koštabona: Brec Elda, Kapel Pavel, Križmančič Lidija, Viler Luciana, Kapel Berto in Tuljak Libera.

Sv. Lucija: Kočijančič Antonio in Kocjančič Ondina.

Babiči: Dobrinja Eda in Sergaš Irma.

Sv. Peter: Grbac Albert, Goja Nerina, Bažec Evelin in Mahnič Mirela.

Gažon: Grižonič Marija in Sabadin Bruno.

Dekani: Čendak Edvino, Gregorič Irma, Kaligarič Ermerinda, Bordon Marija, Bazeč Aldo in Kavrečič Graziela.

Glavni odbor za počitniške kolonije obvešča nadalje, da je čas za vpisovanje v vse kolonije že potekel in ne more več ugoditi nobeni prošnji za vpis. To v vednost vsem staršem.

Priglasite se v enoletno bolničarsko šolo!

V jeseni se bo pričel v Ljubljani enoletni bolničarski tečaj (bolničarska šola).

Pogoji za sprejem so naslednji:

Starost 18 do 25 let,

uspešno dovršena osnovna šola

napisati prošnjo na Okrajni ljudski odbor-poverjeništvo za zdravstvo Koper. Priložiti zadnje šolsko spričevalo in lastnoročno pisan življenjepis. Prošnje morajo biti vložene najkasneje do 15. avgusta.

Gojenke bodo pred sprejemom zdravniško pregledane. Stanovale bodo v internatu. Solanje je brezplačno.

V našem okraju je veliko pomanjkanje bolničark. Zavedati se moramo da so bolničarke zdravnikova desna roka in če jih bomo imeli dovolj na razpolago, bomo kmalu lahko uspešno vršili zdravstveno službo, v mestih in na deželi. Bolničarka je eden izmed najlepših poklicev, saj nudi pomoč ljudem ravno takrat, ko so jo najbolj potrebni. Zadoščenje, hvaležnost in ponos so najlepše stvari tega poklica.

Izkoristite priliko in priglasite se v čim večjem številu za ta tečaj.

IZGUBLJENA MOSKA ZAPESTNA URA

Tov. Bratuž je dne 16. julija med 22. in 24. uro izgubil na poti od Kopra skozi blok Rižana do Sežane mosko pozlačeno zapestno uro znamke «Ancre».

Poštenega najditelja naprosa, da mu jo vrne proti nagradi na naslov: Bratuž Valdi, Cepovan 97 - okraj Gorica.

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

Delovanje Ljudske fronte

Iz dneva v dan se udeležuje vedno več ljudstva udarniškega dela. Ljudstvo pač vidi in spoznava velike uspehe dosedanjega prostovoljnega dela, s pomočjo katerega smo izvedli obnovo, pomagali zgraditi nove zadružne domove, šole, ceste in druge važne objekte. V tem pogledu so se zlasti izkazali člani Ljudske fronte. Tako je v juliju sodelovalo pri prostovoljnem delu 6886 frontovcev, ki so napravili nič manj kot 87.475 delovnih ur, ki predstavljajo približno vrednost 749.500 din. Takšne uspehe ima lahko množična organizacija samo tedaj, če sodeluje z oblastjo in če se zaveda da je vse, kar je napravila, napravila za občo korist in ne za tujca. Pri vsem je treba pomisliti, da so to le delni podatki in da so uspehi stvarno še večji, manjkajo nam le še tozadevna poročila iz raznih baz.

Ljudska fronta je poslala v razne brigade nad 400 članov svoje organizacije, ki so tudi v zadnjem mesecu juliju pokazali pri prostovoljnem delu svojo borbeno voljo za izboljšanje gospodarskega položaja.

V zvezi z pomanjkanjem delovne sile je Ljudska fronta dala pobudo, da se je v juliju vključilo okoli 120 delavcev in delavk v industrijo.

V notranjem organizacijskem delu je priredila 85 sestankov in predavanj. Na teh predavanjih so navzoči proučili nove metode obdelave zemlje, gojenja živine, seznanili so se tudi z raznimi zdravstvenimi problemi itd.

Ljudska fronta je omogočila svojim članom, da so si na številnih izletih ogledali naravne lepote Jugoslavije in nova dela, ki so jih v sosedni socialistični državi napravili s prostovoljnim delom. Pri tej priliki so obiskali tudi več turističnih krajev in industrijskih centrov Slovenije. Vsega skupaj je organizirala Fronta 13 izletov.

Veliko pomoč je dala Ljudska fronta pri organiziranju italijanske brigade «Antonio Bonifacio», ki jo je ustanovila Zveza Italijanov v Istri. Dolžni smo omeniti, da bo tudi ta brigada prispevala svoj delež k gradnji socializma v Jugoslaviji.

Zanimivo je, da so v juliju prispevali k udarniškemu delu največ Bertoki, ki so napravili nad 820 delovnih ur pri gradnji svojega zadružnega doma.

Njim sledi Skocijan, kjer so žrtvovali nad 807 udarniških ur. Malo manj in sicer 702 delovne ure so napravile Marezige. Tudi one so dale te ure za gradnjo domačega zadružnega doma. Nato pridejo Dekani z okoli 340 urami. Žal so nekatere dosedanje najboljše vasi v zadnjem času pri udarniškem delu popustile, odnosno niso poročale o svojih uspehih. Zaostale so tudi Smarje, Puče in Padna in upamo, da bodo vse te vasi prijele za delo in še v tem mesecu nadoknadile zamujeno ter doprinesle vse, samo da bodo zavzele svoje prvotno mesto.

Obisk pri delovni brigadi JA na cesti Križišče - Rižana

Z razvojem gospodarstva v našem okrožju, ki je zavzel po osvoboditvi tisto napredno pot kot politično in kulturno življenje, je bila vedno bolj občutena potreba po dobri zvezi tega ozemlja s Slovenijo. Ker mlada ljudska oblast ni dobila drugega kot polno materialnih in kulturnih ruševin, ni bilo lahko začeti. Življenje pa zahteva delavnosti, ker bi sicer ne bilo življenje, zato je vse sile preusmerila v prvi vrsti za obnovo. Naši ljudje po požganih in do skrajnih mej izčrpanih vasi, so dobro razumeli poziv svoje mlade ljudske oblasti: Vse sile za obnovo. S tisto malo sredstvi, ki so bile na razpolago, so začeli popravljati in obnavljati. Šlo je četudi z velikimi težavami.

Zelo veliko ovir so predstavljale tudi ceste, ki jih je fašizem zapustil v popolnem razdejanju. Saj sta bili še obe cesti, ki peljeta v Koper taki, da je imel potnik občutek, da se pelje čez pravkar bombardirano ozemlje.

Kako so ljudje razumeli potrebo popravljanja cest, je dokaz nad 5000 prostovoljcev, ki so sodelovali pri veliki akciji za izboljšanje prometnih poti v okrožju leta 1947.

Vzporedno z obnovo stanovanj je napredovala tudi obnova cest. Le glavna cesta Križišče pri Dekanih - Rižana in dalje do Hrpelj je bila vedno v slabem stanju. To pa ne zaradi brezbrižnosti, temveč zaradi prevelikega prometa, ki je šel po tej edini prometni zvezi v Slovenijo. Cesta, ki je bila zgrajena le za notranji promet naravno ni več odgovarjala tako povečanemu prometu, kot se je razvil po osvoboditvi. Bila je pod Italijo popolnoma zanemarjena.

Kot eno najvažnejših gospodarskih vprašanj, je bila cesta vključena v enoletni gospodarski plan. Ljudska oblast se je obrnila na množične organizacije, ki so odgovorile temu pozivu v veliki meri. Frontne brigade so začele z deli tako, da se je kmalu pokazal uspeh. Promet je bil usmerjen na drugo stran čez. Sv. Anton - Mostišče, da so se dela lahko začela v večjem obsegu.

Dela so sedaj v največjem razmahu. Ena izmed frontnih brigad je prav te dni zaključila delo, kateri je takoj nasledila druga.

Poleg frontne brigade pa dela tu tudi brigada vojakov JA, ki pišejo s krampi in lopatami v istrsko zemljo svoj delovni prispevek, utrjujejo bratstvo in povezavo z ljudstvom, ki gradi socializem.

Z zavestjo in navdušenostjo, ki jih je težko opisati delajo tu tovariši vojaki vseh narodnosti: Slovenci, Hrvati, Srbi, Makedonci, Albanci, Crnogorci itd. Že v par tednih je delovni prispevek te vojaške brigade pripomogel, da dela napreduje jo z veliko hitrostjo.

Obiskovalec dobi mogočen vtis delovne volje ljudi in strojev, ki napravljajo videz armade, kateri se ne upre nobena ovira. Ko se še bolj približa, postanejo glasovi razločnejši, govorjenje ljudi se razločuje od ropota motorjev, traktorjev in razpokov min, ki od časa so časa stresajo ozračje. Zdi se, da še narava sama nekako začudena opazuje delo sto in sto ljudi, kateri so oboroženi z močno voljo in odločnostjo in hočejo spremeniti obraz tega kraja, skozi katerega bo šla nova cesta.

Prav v teh dneh res pasje vročine so ti tovariši dosegli prave rekorde v delu. Videli smo jih vse potne, sklonjene v delovnem elanu proti zemlji, ko so z orodjem v rokah kopali, nakladali in prevažali cele grmade zemlje. Ramo ob rami tekmujejo s frontovci, od katerih se razlikujejo le po značilni kapi, ki nosi na strani rdeč pas, simbol bratstva in svobode.

Moramo priznati, da so tovariši vojaki vedno prvi v tekmovanju. Navedli bomo nekaj primerov. Skupina treh članov, katero vodi tov. Mončevič je v šestih urah nakopala, naložila v samokolnice in prepeljala na daljavo 60 m 27.11 m3 zemlje, IV kategorije in tako presegla dnevno normo za 388 odst. Skupina tov. Sčepariča je presegla normo za 289 odst., skupina tov. Zoriča za 279 odst. Skupina tovariša Lantnerja Ivana pa dnevno presega normo za 150-60 odst. in je tako tudi najboljša od vseh skupin.

To so dokazi živega in konkretnega prispevka naših tovarišev vojakov pri gradnji socializma v našem okraju. Kot so v času borbe dajali nesebično svojo kri, da so ta del naše zemlje pomagali iztrgati iz rok izkoriščevalcev, da jo ima danes tisti, ki res dela in prideluje, pomagajo danes prav tako nesebično pri dviganju gospodarstva.

Kako velika je razlika med našo ljudsko armado in med ostalimi armadami kapitalističnih držav, kjer služi namenom izkoriščanja in gospostva med malimi narodi.

Še smo se ustavili tam kjer že polagajo kamenito podlago. Nad 500 m je že dokončane. Meter za metrom se pokriva razširjeno cestišče in napredu. je kot nevidna sila, ki si je zastavila za cilj zgraditi to cesto čimprej.

Ta sila ta moč so danes naše frontne, vojaške in mladinske brigade, ki tekmujejo, da bo to delo čimprej dovršeno. Da bo dovršeno, so porok vsi tisti odločni tovariši vojaki, frontovci in mladina. V tekmovanju, ki ga napovedujejo skupina s skupino, brigada z brigado, je najboljša brigada vojakov JA. Ta je delovno normo prekosila za 141 odst.

To smo hoteli in morali povedati, ker je naša dolžnost, da svet vidi kaj in kako delamo. Zavijanje, pačenje in potvarjanje te stvarnosti od strani kominformistov in sovražnikov ljudske oblasti, ki vedrijo na drugi strani črte v senci ZVU, tega zgodovinskega dejstva ne more in ne bo spremenilo. Odgovor naših delovnih množic bo vedno: — Mi gradimo socializem.

IZGUBLJENA IZKAZNICA

Tovarišica Kozlovič Marija iz Kampela je izgubila na poti od koprskih vrat (Muda) do podjetja «Fruktus» knjižico z osebno izkaznico in drugimi dokumenti. S tem jo razglaša za neveljavno.

ŠPORT V ISTRI

Kolesarske dirke na koprskem stadionu

Sportno sindikalno društvo «Proleter» v Kopru je napovedalo za soboto in nedeljo to je 5. in 6. avgusta velike kolesarske dirke in sicer v soboto v koprskem stadionu, v nedeljo pa v Semedeli.

Pri teh tekmah bodo lahko sodelovali kolesarji — amaterji in kolesarji — juniorji. Kolesarji se morajo zbrati na dirkališču najkasneje ob 16,30, ker se pričnejo tekme že uro kasneje to je ob 17.30. Pri teh tekmah bodo sodelovali tudi kolesarji z Reke, iz Pulja in Trsta.

Najprej bodo izločitvene tekme, ki se bodo razvijale na ta način, da bodo iz vsakega kroga, ki ga bodo kolesarji napravili na dirkališču na stadionu, izločeni do zadnjih treh, ki bodo prišli v finale, vsi ostali dirkači. Za tem bodo nastopile štiri dvojice amaterjev z Reke, iz Pulja, Trsta in Kopra. Ta moštva bodo nastopila najprej v krožnih dirkah po kronometru

Smiselno enake tekme bodo tudi za juniorje.

Drugi dan v nedeljo se bodo pričele v Semedeli ob 9. uri kolesarske tekme za amaterje in juniorje v trikotniku ceste Semedela — Koper — železniška postaja in nazaj v Semedelo. To progo bo moral vsak tekmovalec napraviti dvajsetkrat, kar pomeni, da bo vozna proga dolga 70 km. Na vsakih pet krogov bo postavljen cilj. Klasifikacija tekmovalcev bo po točkah, edinole pri zadnjem cilju bo prejel vsak dirkač dvojno število točk. Kolesar, ki bo prišel vsaj eno minuto pred svojim tovarišem, ki bo vozil drugi za njim, bo zmagovalec te tekme ne glede na število doseženih točk. Pri tej tekmi bo prejelo prvih 10 tekmovalcev primerna darila. Vsi tisti, ki se želijo udeležiti tekme v Semedeli se morajo priglasiti k tekmi najkasneje do 8. ure.

Josip Jurčič
Janko Kersnik

ROKOVNJAČI

ZGODOVINSKI ROMAN

8.

«Molči! V mestu nimate ničesar iskati brez mojega povelja vi trije!»

Razen konjarja vstaneta oba rokovnjača na odhod. Tonček ukazovatelja vprašaje gleda, da li povelje iti tudi zanj velja. Videlo se mu je skoro, da bi tudi on rad ušel oblastnemu možu iz oči, dasi je vedel, da imata še račun skupaj.

«Stoj!» reče potem Nande in ustavi rokovnjača med vrati. Oba se vrneta. Groga jima govori:

«Nobeden od vas ne zini nikomur ni besedice, da smo se tukaj sešli, da ste me videli v tej obleki in kakor sem danes in da ste me slišali s tem imenom zvati, ki se je tu imenovalo. Nikomur, sem rekel! — Ti pojdi, Velikonja počaka».

Sepavi mlajši odide. Tomaža Velikonjo pa odvede Groga k steni in mu tiho ukazuje: «Preobleci se, kakor misliš, a pojdi precej na Kolòvec, tam se vkradi v hleve in glej, da ponoči od enajstih do dneva izvedeš tistega konja, katerega oskrbnik danes iz Kamnika prijezdi. Če misliš, da sam tega ne opraviš, vzemi s seboj, kogar hočeš. Konja pripelješ potlej do blizu rovske cerkve, tam ga na cesti temu Tončku izročiš. Morda bom jaz sam tam».

Velikonja odide. Nande se obrne h kobilarju, migne mu, naj gre z njim v kamro, in tam mu reče prijazno:

«Ti si prinesel denarja, ki si ga skupil. Pokaži! Ravno potrebujemo denarjev».

Reksi sede k mizi, a Tone odpaše izpod obilnega naprsnjaka usnjat maček z denarjem in ga vrže na mizo rekoč: «To je, kar je».

«A vendar nisi rekel, da je to vse, kar si skupil za blago, ki si ga od mojih ljudi dobil?»

«Vse je, vse! reče Tone boječe in svojo suho roko briše ob koleno.

Groga razpoloži novce in brzo povrhu prešteje ter deje:

«Ni vse! Ti si dobil v Visnji gori tri konje in dve kobili. Na Grosupljem si na cesti prodal enega konja in eno kobilo. Potlej si pa pod Debelim hribom dva konja dobil, tako da si pet glav prignal do sem v Kamnik. Kar si tukaj zanje stržil, kjer si jih preceno dal, samo tega je pet in trideset frankov več, kakor tukaj denarja kažeš. Kar si prodal po potu in pridobil, tega ni tukaj, prijatelj. Hočeš vedeti, koliko je tudi to? Zakaj misliš pritajevati? Kar si zaslužil, to dobiš od mene. Da bi si ti sam jemal, da si res naš človek in mož, ki zna, kar hoče, ne vem, kako bi te zdajle izplačal, ko misliš, da me moreš goljufati».

Kobilar z Oblok prebledi. Strah ga je bilo pred tem možem, ki vse ve, še ono, kar se je godilo, ko ni bilo nikogar zraven. Zatorej hitro brez vsake besede poseže pod pazduho in iz tamošnjega žepa privleče še eno mošnjico denarjev ter jo s strahom položi pred onega.

«Tako je!» reče rokovnjaški glavar, a ne stegne roke po mošnji, ne pogleda je od znotraj, temveč jo porine kobilarju nazaj, primakne se od kupčka pred seboj, kar je mogla pest zagrabiti, in reče:

«To imaš za zdaj. Glej, da se pri meni zmerom več naravnost zasluži kot za hrbtom. To je več, kot si mislil, da dobiš. Če se boš pa še kdaj poskušal sam plačevati, utegneš dobiti rokovnjaško plačilo. Poznaš, kakšno je?»

«Mojster Groga, nikoli več!» reče skesano Tone in hoče oditi z novci. A glavar mu veli:

«Stoj in poslušaj! Veš, kje je Kolovec?»

«Vem».

«Drevi od enajstih do dneva čakaj pri cesti med Kolòvcem in rovsko cerkvijo. Eden naših ti prižene konja. Tega zajahaj in prodaj ga, za kolikor moreš, a ne blizu. Jezdi v Trst ali v Reko. Dvajset tolarjev prineseš meni, vse drugo je tvoje. konj je vreden več kot trikrat toliko. Dobro pa jahaj, da te ne zasledijo. Suho cesto imaš. Hodi!»

Ko je Tone iz hiše in veže korakal, je slonel zunaj ob zidu Blaž Mozol, ki ga je bila mrzla voda iz Bistrice, s katero so mu glavo prali, zopet obudila k življenju.

«O Rajtguzen, Rajtguzen, kam pa greš, čakaj me no!» reče Blaž z bolno vinskim, slabim glasom.

Tončku pa, rokovnjaškemu pomočniku pri konjskih tatvinah, zdaj niti na misel ni prišlo, da bi se zaradi onega imena Blažu ustavljal, temveč je gledal, da je brž od hiše prišel.

Notri v izbi je krčmar rekel Grogi:

«Ali je pametno, da se brez brade in tak, kakor si zdaj, kmet pokažeš svojim ljudem?»

«V naglosti nisem mogel drugače, sicer bi mi bili tega pijanca Blaža ubili, a to bi mi ne bilo še pogodu. Potrebujem ga še sam. Dobodi mi papirja, pero in črnilo».

Precej dolgo je trajalo, preden je krčmar prinesel papirja in drugega pisala. Groga nariše na papir veliko roko, pod njo konjsko glavo in napiše pod oboje, da glavar rokovnjačev razpisuje 60 frankov tistemu rokovnjaču, ki še nocoj kolovškemu oskrbniku onega konja ukrade, ki ga je danes jezdil.

«To moraš ponoči na Gavričevo hišo nabiti», reče krčmarju. «Oni razpisujejo po beraških trideset frankov na mojo glavo; jaz jim hočem pokazati, da na njih konja glavo še enkrat toliko razpisujem in jo še tisto noč imam! Čez nekaj dni razpišemo ravno toliko na Gavričevega psa!»

«Kdaj moram to nabiti?» vpraša krčmar oprezno in skoro boječe.

«Še nocoj, po polnoči, zjutraj, ali kadar moreš».

«Pa če me kdo vidi?»

«To bi bilo neumno. Le glej, da boš tako storil, da te nihče ne bo videl. Lepše je in bolj po naše, Jošt»

(Nadaljevanje sledi)

ZA TRŽAŠKO „DELO„ je Marxov nauk - demagogija

Sprejem zakona o delavskih svetih je neverjetno razkačil informbirojevsko vodstvo, ki je takoj mobiliziralo ves svoj propagandni aparat. Vsa informbirojevska propaganda se je zbrala okoli gesla, da ta zakon pomeni «nadaljnji korak k restavraciji kapitalizma v Jugoslaviji». Organ Informbiroja «Za trajni mir» dodaja tej trditvi še, da se sedaj «odkrito ukinja nacionalizacija industrije in izroča industrija, rudniki ter železnice v privatne roke». Organ KP Italije «Unità» pa pravi celo, da je ta zakon «ubijajoč za delavski razred, ker podreja delavcem strokovne delavce in tehnike, kakor tudi uradnike». V vrsti teh člankov je objavilo Vidalijevo glasilo «Delo» 29. julija članek z naslovom: «Odločilni Titov korak k obnovi kapitalizma». Pisec omenjenega članka Stajčo Vidinov pa je naletel pri svoji nalogi razkrinkati delavske svete na težko oviro. Po vsej sili namreč skuša dokazati, da pomeni uresničevanje gesla «tovarne delavcem» v Jugoslaviji nič več in nič manj kot «odločilen korak k obnovi kapitalizma».

V začetku članka piše, da je «prav v gospodarstvu nepoučenim najteže presoditi, ali gre pri posameznih ukrepih za približevanje ali oddaljevanje od navidezno postavljenega cilja — socializma» in pri tej trditvi seveda pozablja, da prav nasprotno vsak delovni človek prav v proizvodnji, v gospodarstvu najbolj neposredno čuti vpliv vsakega posameznega ukrepa. Nadaljuje s trditvijo, da je «Titov režim izdal po letu 1945 mnogo odredb, ki so bile po svojem bistvu napredne, kakor tudi po resoluciji Informbiroja» — seveda le zaradi «licemernosti» se takoj omeji in nadaljuje: «Vendar so poskrbeli obenem tudi za protiukrepe, ki so onemogočili resnično izvajanje prave socialistične gospodarske politike». Pisec seveda ne navaja teh «protiukrepov», ker jih navesti tudi ne more. Za tem in podobnim besedičenjem se pisec članka toliko ojunači, da pove bistvo svoje informbirojevske znanosti. Glejmo, kaj pravi:

«Tak izrazit protirevolucionaren ukrep in prva odkrita stopnja nazaj v kapitalizem je temeljni zakon o upravljanju gospodarskih združenj po delovnih kolektivih, ki ga je 27. junija t. l. sprejela tako zvana narodna skupščina v Beogradu»... in nadaljuje:

«A vendar je prav ta temeljni zakon usoden ne le za nadaljnji razvoj jugoslovanskega gospodarstva, temveč pomeni njegovo popolno in odkrito preusmeritev v kapitalizem.» Nato sledi dokaz, po katerem naše vodstvo še vedno skuša varati ljudstvo, «češ da je končno — in to v Jugoslaviji prvi med vsemi socialističnimi državami, da celo pred Sovjetsko zvezo — zmagalo revolucionarno geslo «tovarne delavcem». V resnici je to geslo po svojem bistvu revolucionarno, toda le v pogojih kapitalizma kot stopnja revolucionarne borbe delavskega razreda proti kapitalističnemu izkoriščanju, katere končni cilj je prevzem oblasti in nacionalizacija vseh proizvodnih sredstev. Ce pa pomislimo, da so bila vsa proizvodna sredstva v Jugoslaviji nacionalizirana že do leta 1948, je pa takoj jasno, da ta zakon pomenja velik korak nazaj — le vmesno stopnjo povratka v kapitalizem.»

Tako! Nedvomno bodo Vidalijevi uredniki in pisec članka kmalu postali slavni informbirojevski teoretiki. Kajti tako lepo po priložnosti popravljati marksizem-leninizem zna res malo kdo. Prekosili so celo svoje učitelje. Po njihovem je torej geslo «tovarne delavcem» revolucionarno le v pogojih kapitalizma, kot stopnja revolucionarne borbe delavskega razreda proti kapitalističnemu izkoriščanju. Z drugimi besedami torej pomeni «tovarne delavcem» zgolj propagandno geslo, ki naj privleče delavce v revolucionarno borbo, jih v tej borbi navduši in mobilizira, po zmagi pa naj se delavci za izpolnitev tega gesla enostavno obrišejo pod nosom. Ves cilj revolucionarne borbe je po mnenju «Dela» «prevzem oblasti in nacionalizacija vseh proizvodnih sredstev». Zaradi tega, ker je geslo «tovarne delavcem» po mnenju Vidalijevih informbirojevskih revizionistov zgolj propagandno — lepo se vam bodo zahvalili delavci za take obljube — tudi sprejem zakona o delavskih svetih pomeni — gle vmesno stopnjo povratka v kapitalizem». Skratka, vse skupaj bi bila občudovanja vredna revizionistična zmešnjava, če ne bi šlo očitno za globljo stvar.

Sovjetska praksa in marksizem še ni eno in isto, kakor mislijo tržaški informbirojevci. Ker v SZ še ni uresničeno geslo «tovarne delavcem», niti se za uresničitev tega ne dela, zaradi tega avtomatično razumejo, da je višek socializma pač v «nacionalizaciji vseh proizvodnih sredstev» in da je vsak korak od tu naprej nepotreben. Dovolj je, če delavci mirno puste upravljanje gospodarstva v rokah privilegirane kaste partijske in državne birokracije. To, kar so stalno poudarjali največji učitelji delavskega razreda, Marx, ki govori o «družbi, organizirani na načelih tovarištva, ki temelji na splošnem upravljanju proizvajalnih sredstev» (kritika Gotskega programa); Lenin, ki pravi kot nalašč, prav za te apologete vsemogočne birokracije: «Z birokratizmom se je mogoče boriti do konca, do popolne zmage nad njim samo tedaj, če bo vse prebivalstvo udeleženo pri upravljanju...» itd. — vse to je treba enostavno zavreči kot zastarelo šaro in razglasiti uveljavljanje teh načel za protirevolucionarno, ker pač tako zahteva praksa in vodstvo Informbiroja. Načelo, ki ga je postavil Marx, da bo komunizem «asociacija svobodnih proizvajalcev» — ne velja več, kajti najvišji cilj je «nacionalizacija proizvajalnih sredstev», ne pa zgraditev komunizma.

Taka je logika informbirojevskih piscev, ki bi radi lovili v kalnem s svojim revizionizmom. Za vsak primer, da bi bila njihova trditev še bolj verjetna, pa so k sprejemu zakona o delavskih svetih pritaknili še novico, da je «ta temeljni zakon začetek likvidacije dosedanje zakonodaje o nacionalizaciji naravnih bogastev, trgovine, prometa in velikih proizvodnih sredstev». Seveda ne manjka tudi govora o podreditvi Jugoslavije imperialistom. To je zopet ena grobih običajnih lažti, brez katerih ne more biti članka, ki je napisan v borbi proti Jugoslaviji.

Članek «Odločilen Titov korak k obnovi kapitalizma» dokazuje samo veliko teoretično revščino Vidalijevih informbirojevcev in njihovo pripravljenost, da zavijejo vse, kar je delavskemu razredu kazalo pot v bodočnost, samo zato, da bi napadali Jugoslavijo in branili svoje revizionistično vodstvo.

(Iz «Ljudske pravice»)

Zdravljenje oslovskega kašlja z letalskimi poleti

Oslovski kašelj je zelo razširjena otroška bolezen, ki jo pa večina otrok preboli brez večjih posledic. Večja nevarnost nastopi v glavnem, če se loti najmanjših bolnikov — dojenčkov. Lani je Ministrstvo za ljudsko zdravstvo FLRJ izdalo odlok, po katerem je treba tudi oslovski kašelj obvezno prijavljati.

V zadnjem času so inozemski časopisi mnogo poročali o zdravljenju oslovskega kašlja z letalsko vožnjo v velikih višinah. S tem so poizkusili tudi v Beogradu, kjer so imeli različne uspehe. Tudi otroška klinika v Ljubljani se je odločila za ta poizkus. 30. junija je Jugoslovanski Aero-Transport izvedel prvi tak polet petintridesetih na oslovskem kašlju bolnih otrok v Ljubljani. Otroci so bili v spremstvu zdravnika in bolniškega osebja iz klinike. Na razpolago so imeli tudi različna okrepčila, tako da so se prav vsi prijetno počutili, čeprav so leteli v višini nad 3500 metrov. V zraku so ostali dobro poldrugo uro, v kateri je letalo napravilo velik krog nad Dolenjsko, Stajersko in Gorenjsko.

Rezultat tega načina zdravljenja po nedeljskem poletu bo znan v soboto ali ponedeljek, ko bodo otroci ponovno zdravniško pregledani. Od uspeha tega poleta je odvisno, če se bo ljubljanska otroška klinika lotila še nadaljnjega organiziranja podobnih poletov.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Bilanca FINSIDER-ja aktivna

Nekaj vzrokov za težave težke industrije

Iz poročila «FINSIDER, finančne d.d. za težko industrijo za poslovno dobo 1949-50 posnemamo: načrti za modernizacijo in preobrazbo, ki so jih izvajali v 1949, so bili odvisni od plošnih pogojev in zunanjih vplivov na italijansko gospodarstvo. Namreč, devalvacija funta šterlinga in drugih valut, carinski sporazumi v Annecyju, «sprostitev» mednarodnega trgovanja. Poročilo govori tudi že o Schumanovem načrtu, čeprav je prišel čisto nazadnje in je vprašanje, kak vplив naj bi bil do zdaj imel. Vprašanje konkurenčnosti italijanske industrije je odvisno v veliki meri od popolnoma drugih činiteljev, kakor navadno piše uradni tisk, in ki v ničemer niso odvisni niti od podjetij niti od delavstva. Na prvem mestu so visoke cene za uvožene surovine (premog, rudnine, staro železo), politika «dvojnih cen», ki jo izvajajo države-izvoznice za svoj notranji trg dobavljajo blago ceneje kakor za izvoz v Italijo) in različni tečaji valut. Vsakomur bo jasno, da so glede konkurenčne sposobnosti ti činitelji absolutno odločilni in jemljejo večji del možnosti, ki jih ima podjetje, da se poskusi v tekmi. S tem se torej tudi pri težki industriji podrejo prigovori vladnih strokovnjakov o vplivu «odvišne» delovne sile, kakor so jih že poprej popolnoma zanikali tehnični strokovnjaki za ladjedelniško industrijo.

Bilanca posameznih podjetij je po tem poročilu zadovoljiva. Poročilo trdi, da so uporabljali novopritekajoča finančna sredstva v 1949 v glavnem za vzdrževanje obratov, medtem ko da so v 1947 in 1948 ta sredstva bila na razpolago za ustvarjanje večjih zalog in za kredite odjemalcem.

Bilanca družbe na dan 30. aprila 1950 je bila zaključena z aktivo okrog 856 milijonov lir (poprejšno posl. dobo 754 milijonov). Zaradi tega so povečali redne rezerve za 45 milijonov, (od 125 na 170 milij.), okrepili posebni fond za priravnanje dividend, ki je bil ustanovljen lani z zneskom 90 milijonov. Podelili bodo nadalje 7,5 odstotno dividendo (37,5 lir na stare delnice, na nove delnice z veljavo od 1 januarja 1950 pa 12,5 in 5 lir na kos vseh delnic je 28 milijonov 800 tisoč.).

Po objavi bilančnega poročila, ki izkazuje celokupno aktivnost, je seveda še manj povoda za govoričenje o «odvišni delovni sili».

Za ekonomsko knjižnico

Giuseppe Menghini: Il sis ma valutario, Napoli, zal. P lerano-Del Gaudio, 1950, str. 300, lir 1.800.—. — Avtor o ravnava najnovejšo temo, n reč današnji italijanski valu sistem. Razlaga veljavno u ditev valutne tehnike dolž ali terjatev nasproti inozem stvu v zvezi z omejitvami p stega trgovanja z devizami prečpise, ki urejajo kompen cije med vzajemnimi finanč mi in trgovinskimi krediti. obstajajo ali nastajajo med d ma odn. več državami. Kdor hoče poučiti o: monopolnem govanju z valutami, neposr nih deviznih poslih ali za čun Cambitala, prostih in b oblaščenih valutnih račun dvostranskem in večstranske kliringu, dvostranskih komp zacijskih dogovorih in kar je njimi v zvezi, vlogi bank p tem, privatnih kompenzacij in recipročnih poslih ter kompenzacijski borzi — ta n de vse to v knjigi, skupno vzorci različnih uradnih obra cev iz valutnega postopka primerno bibliografijo. Delo koristno teoretiku in praktik

Edwin P. Harnack: All abo Shipps and Shipping, London zal. Faber and Faber Ltd, 19 cena 18 šilingov. — Gre za izdajo znanega priročnika poljudno seznanjanje z navti ki je nekak «vade mecum» pomorca in za ljubitelja p morstva, mala, toča precej črpna enciklopedija o mor Kaj vse ni tu zbrano: gradn ladje, oprema in plovba, ra lje, vreme, trgovinska mor rica, znaki in zastave, ribiš ladje, svetilniki in boje, kan in pristanišča, jadranje, Lloy in Lloydov ladijski regis pomorski slovarček, o pogo ladij, o pomorskem tisku, mornarjih, reševanju, o vo mornarici; seznami ladij, p nih družb itd itd. Le delo odgovarja temu v Italiji «P cola storia della navigazion izšla v 1948.

Giuseppe Rosso: Geogra della gomma, Genova, zal. L pa, 1950. — Avtor, profesor novske univerze, je v tem d zbral stvari, ki ga zanimajo g grafa in ekonomista in obse jo študij geografske razširjen sti industrije kavčuka, njegov predelave, prometa itd. Stan lišča ekonomskega geografa.

Istituto per la Ricostruzione Industriale (IRI), Esercizio 1949: Relazione del Consiglio d Amministrazione, Roma, S Grafica Romana 1950. — Obs ga poročilo upravnega sve IRI za poslovno dobo 1949.

BEŽEN POGLED NA RAZSTAVO LOKALNE INDUSTRIJE V LJUBLJANI

Delovnemu ljudstvu vsega, kar potrebuje

IZDELKI ŠOLE ZA UMETNO OBRT.

Lokalno gospodarstvo je važen prispevek in pripomoček k socialistični graditvi ter zaradi iznajdljivosti in sposobnosti ljudi nadomešča v marsičem to, kar bi sicer morala Jugoslavija uvažati iz tujine za drage devize in na škodo predmetov, ki jih nujno potrebuje za zgraditev socializma.

Lansko leto so priredili v Ljubljani v prostorih Obrtne šole v republiškem merilu prvo razstavo lokalnega gospodarstva. Mnogoštevilnim obiskovalcem je dala pregled celotne domače proizvodnje, za razstavljalce pa je bila izpodbuda k izboljšanju kvalitete posameznih izdelkov in k njihovi vse večji izbiri. Človek je odhajal z razstave poln vtisov in zaman si je prizadeval povezati jih v zaključeno celoto, ker je bilo vsega preveč v tesnih prostorih šolskih učilnic in hodnikov.

Letošnja razstava lokalnega gospodarstva je v tem pogledu napravila velik in prijetno presenetljiv napredek. Nameščena ni več v prostorih Obrtne šole, temveč v novem modernem poslopju bežigrajske gimnazije, ki učinkuje s svojo priklادnostjo skoraj tako, kot da bi bilo grajeno tudi za take razstavne namene. Velike dvorane s stopniščem na sredi, ki nadomeščajo tiste neprijetne in vedno nekam preozke šolske hodnike v posameznih nadstropjih, dajejo dovolj svetlobe in prostornosti, da so se razstavljeni predmeti lahko razmestili, da tudi pridejo do zaželenega učinka. Vmes je toliko zelenja, ki ta učinek samo še povečuje in občutek imaš, da nisi prišel na razstavo, temveč le v prijeten in okusno opremljen dom.

Stopnišče je z vrvjo razdeljeno na dve polovici. Ta domislek je silno posrečen, ker tako so že same razstavne dvorane s stranskim prostorom v učilnicah razdeljene na dvoje, da ljudje ne zadevajo drug v drugega. Prelivajo se kot reka po določeni strugi. Po eni strani prihajajo, po drugi odhajajo, potem ko so si lahko nemoteno ogledali razstavljene predmete.

Kmalu nato, ko zaviješ s Tyrševe ceste na desno in se približaš bežigrajski gimnaziji, te pozdravi zvočnik, ki vabi obiskovalce na razstavo. Številne puščice kažejo smer. Vse pa ti ustvarja občutek resnosti, ki ga v kapitalističnih deželah tako rad hvali pomp in kričeča reklama. V pritličju ti ponudijo katalog, ki naj ti služi za vodiča po razstavi. Iz njega izveš tudi za vrednost, ki jo ta ali oni predmet predstavlja za socialistično gospodarstvo.

Na razstavi imaš vse, od urbanistike do individualne stanovanjske hišice, notranje tehnične opreme, pohištva in vsega drugega, kar dela tvoj dom udoben, domač in zaželen. Imaš najrazličnejšo obutev, delo domačih čevljarskih mojstrov in zadrug. Zavidljivo bi krasila tudi izložbe tržaških trgovin. Volneno in drugo blago, pletenine, trikotažo, skratka vse, kar človek potrebuje v vsakdanjem življenju. Socialistična Jugoslavija se zdaj bori za to, da bi teh izdelkov ne pogrešal noben njen državljan, da bi bili prav vsem dostopni, kar v prejšnji Jugoslaviji ni bilo, ker pretežna večina ljudi si jih ni imela s čim nabaviti.

Prekrasne so peči in pečarji so jim dali različne oblike, ki združujejo sobni okras z največjim ugodjem, ki ga lahko nudijo v zimskih dneh. Dalje kopalnica z vso potrebno prhinsko napravo, tudi ta vsa domači izdelek. Presenetljiva otroška kotička za opremo jasli in domov igre in dela z lutkami, avtomobilčki, medvedki, vse izdelek domačih igračarjev. In dalje oprema za zadružno ambulanto, to so stvari, ki pritegujejo vsakega obiskovalca. Nekdaj revnim vasicam bodo pomagale iz zaostalosti. Pa usnjeni izdelki in čudovito umetno cvetje, ki pravijo, da ga ni takega v Evropi. Stopil bi na vrtiček je mojstrce, Bogunovičeve Stane, in si ga natrgal.

Na dvorišču ima največ obiskovalcev lesena montažna hiša z enodružinskim stanovanjem. V pritličju ima kopalnico, kuhinjo, delovno sobo, obednico in spalnico, pod streho bo imela še dve spalnici, ki pa jih na razstavi še ni. Hiša jih bo dobila šele potem, ko bo postavljena na mesto, ki ga je izbral njen srečni lastnik nekje v okolici Ljubljane. Kuhinja in sobe so opremljene in učinkujejo na posameznika tako, da bi se kar pri priči vselil v to lično hišo. Na tak način se bo za marsikatero družino rešil stanovanjski problem in obenem bo prišla do lastnega doma, ki ga bo s svojimi dohodki tudi lahko krila.

Na dvorišču so se postavili s svojimi izdelki tudi mojstri kovinarji in gradbeniki. Slednji razstavljajo vsakovrstni gradbeni material. Novost letošnje razstave lokalnega gospodarstva pa je koprski paviljon, ki v miniaturi prikazuje to, kar smo Tržačani občudovali lani in predlanskim na gospodarski razstavi v Kopru. Tudi ta paviljon ima svoje mesto na dvorišču in tvori lepo zaključeno celoto, ki prikazuje vso gospodarsko, industrijsko in kmečko dejavnost ljudi, ob istrski obali. Iz vsega pa diha morje in naš sončni jug.

Na razstavi je zastopana že precej močno tudi Primorska, vendar je želeti, da bi bila na prihodnji razstavi mnogo več. Nedvomno pa je, da je to odvisno od razvoja njene industrije in obrti. V primeri z ostalimi pokrajinami Slovenije se še vedno močno očituje njeno nekdanje suženjstvo in iz njega izvirajoč gospodarski zastoj.

To je seveda tudi razumljivo, ker niti v dveh, niti v treh, štirih letih ne zgradiš tega, kar so preko dveh desetletij podirali. Razstava v celoti pa je korak dalje k svobodi in neodvisnosti, ki ga jugoslovansko ljudstvo smelo zastavlja. Ta določen občutek te navdaja, ko zapuščaš razstavne prostore, ko si odtrgal oči od vseh stoterih stvari, ki si jih tam videl, in od umetniških fotografij, na katerih si gledal obraze borcev, ki so vse žrtvovali, in obraze ljudi z visoko zavestjo vdanosti svoji socialistični domovini.

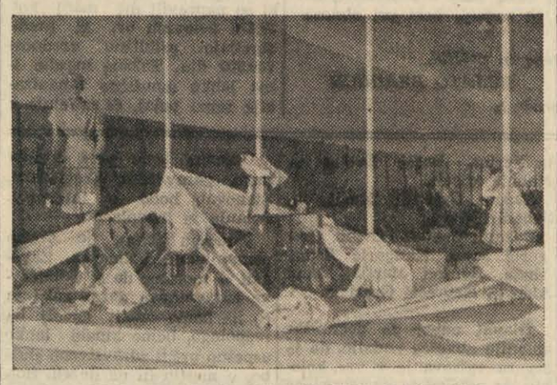

OBLEKE IN BLAGO ZA DELOVNO LJUDSTVO.

USNJENI IZDELKI NA RAZSTAVI.

ŠPORTNI DNEVNIK

V NEDELJO ZAČETEK nogometnih tekem za „Kraški pokal“

Tekma Občine - Nabrežina bo ob 10 in ne ob 18 kakor prvotno javljeno

V vročem poletnem soncu ali pa tudi pod dežjem (ker se vreme zadnje čase kuja), se bodo v nedeljo pričele ostre borbe za «Kraški pokal». Pridni nogometaši Opčin, Bazovice, Sesljana, Proseka, Kontovela in Nabrežine bodo zopet oblekli svoje drese za obrambo časti in za dosego cilja — «Kraški pokal».

Kdo bo zmagovalec je težko reči. Enajstorice namreč še vedno skrivajo imena igralcev, ki bodo nastopili, in prav to nam da misliti, da se bodo vse enajstorice vrgle z dušo in telesom v borbo. Pričakujemo torej lahko ostrih in kvalitetnih iger, kar bo igralcem v korist za bodočnost, nam pa v veselje. Posebno poglavje pa so seveda vedno prisotni gledalci, ki bodo prihajali na igrišče in vneto navijali za to ali ono enajstorico. Tudi mi bomo to storili. Navijali bomo za vse, hvalili dobre in disciplinirane igralce, medtem ko bomo tudi ostro grajali nedisciplinirane.

Tekme bodo na openskem igrišču po sledečem vrstnem redu: ob 9 Bazovica-Sesljan, ob 10 Opčine-Nabrežina, ob 17 Prosek-Kontovel.

„Tour de France“

Samo še 31 kolesarjev je ostalo za 19. etapo

na kateri je zmagal Francoz Geminiani

SAINT ETIENNE, 3. — Kako zelo je «Tour de France» izgubil na svoji privlačnosti in zanimivosti, se najbolje vidi po tem, da je na včerajšnji etapi, ki je 19., sodelovalo samo še 31 tekmovalcev, medtem ko jih je bilo še na včerajšnji 18. etapi 52. 19. etapa je dolga 291 km in gre od Briancona do Saint Etienne. Zmagal je Francoz Geminiani.

"Makabi„ iz Tel Aviva v Jugoslaviji

BEOGRAD, 3. (ATI). — V teku svoje turneje po Jugoslaviji, ki traja mesec dni, je nogometni športni klub «MAKABI» iz Tel Aviva odigral deset tekem, od katerih je v treh zmagal, štiri izgubil, tri pa odigral z neodločenimi rezultati.

Nogometaši Izraela so pokazali, da imajo zelo dobro nogometno tehniko. V intervjuju, ki ga je podal nekemu novinarju Moša Bet Halevi je izjavil, da je njegov klub prišel v Jugoslavijo, da bi se naučili njegovi nogometaši moderne nogometne tehnike. Halevi se je v imenu svojih igralcev zahvalil za prisrčen sprejem v Jugoslaviji tako s strani športnikov kakor tudi s strani jugoslovanskih oblasti.

Pomemben mednarodni uspeh jugoslovanskega letalskega modelarja

Na mednarodnem tekmovanju modelov jadralnih letal, ki je bilo 29. in 30. julija v bližini Goeteborga na Švedskem, je v močni konkurenci tekmovalcev iz Švedske, Danske, Finske, Norveške, Anglije, Francije in Švice osvojil prvo mesto jugoslovanski reprezentant inž. Mišo Bernadst, član aerokluba v Zagrebu. Osvojil je največje število točk ter zasedel prvo mesto v tekmovanju jadralnih letal proste gradnje.

To je tretji mednarodni nastop jugoslovanskih letalskih modelarjev, ki so prvič tekmovali 1947. leta v Švici. Naslednje leto so jugoslovanski modelarji na tekmovanju v Budimpešti zasedli tretje mesto pred mnogimi evropskimi državami, ki imajo dolgoletno tradicijo v razvoju letalskega modelarstva.

Beograd - Linz 2-1

LINZ, 3. (ATI) — Beograjska reprezentanca je danes premagala v Linzu nogometni klub «Linz» z 2:1, to je že druga zmaga jugoslovanskih nogometašev na njihovi turneji po Avstriji.

Naloge tujih ladij prevzema jugoslovanska trgovska mornarica

Jugoslovanska trgovska mornarica prevzema od leta do leta tudi več nalog v morskem prometu, ki so jih prejšnje čase opravljali z najetimi tujimi ladjami. Tako so n. pr. v letošnjem prvem polletju uporabljali za 34,1 odst. manj najetih tujih ladij kakor lani v prvih šestih mesecih, izplačali pa so v ta namen za 36.6 odst. manj deviz.

Zlasti so omejili uporabo tujih plovnih enot pri prevozu blaga v obalni plovbi. Samo pri prevozu blaga v Italijo se je štelo tujih plovnih enot zmanjšalo za polovico. Uporabo tujih ladij v obalni plovbi bo mogoče popolnoma odpraviti. V ta namen pa bo treba pospešiti izdelavo motornih ladij «Martinščiče», «Durmitorja» in «Oliba».

Ker se je jugoslovanska zunanja trgovina zelo razvila, so bila izvozna podjetja prisiljena nekoliko bolj uporabljati tuje ladje. Zato se je tonaža uporabljenih tujih ladij v prvem polletju povečala za 40 odst. v primeri z lanskim letom. Največ tujih ladij so potrebovali za prevoz tekočega goriva, ker Jugoslaviji najbolj primanjkuje te vrste plovnih objektov. Že letos pa bodo dobili motorno ladjo «Ligurio» za prevoz tekočega goriva, tako da bo mogoče tudi pri tej vrsti prevoza doseči večji prihranek.

V Miljevini pri Foči se razvija velik premogovnik

Premogovnik v Miljevini pri Foči je bil prejšnje čase majhen obrat. Zdaj pa se naglo razvija v enega največjih premogovnikov in bo imel velik pomen za industrijo.

Premogovnik že dalj časa razširjajo. Lani so odprli dva jaška, tako da ima obrat zdaj že štiri jaške. Premogovna ležišča se razprostirajo več ... kilometrov daleč.

Gradijo tudi veliko sepa... jo. Nedavno so montirali ... prave za rudniško žičnico. ... so dani ugodni pogoji za ... voj premogovnika tudi ... ker je začela obratovati hi... centrala v Mesičih, od ko... bodo prejemali električno e... gijo za obrat.

V Miljevini gradijo rudar... naselje. Pet sodobnih sta... vanjskih hiš za dvajset rud... skih družin so že zgradili.

Nov jugoslovanski umetniški film

"To je bilo v neki mailni državi"

Scenarij za nov umetn... film «To je bilo v neki ma... državi» je že gotov, prav ... pa so že izbrali tudi igra... Film bodo snemali po sce... riju, ki ga je napisal Lju... Manojlović ob sodelovanju ... doše Novakoviča. Stanislav Vinaverja in filmskega reži... ja Žorža Skrigina.

Prvotna zamisel scenarija ... bila, da obdela tragično ... bel tisočev prebivalcev ... gujevca, na katere je okto... leta 1941 navalil bes nem... kazenske ekspedicije. Po d... ših konzultacijah sa scena... spremenili, tako da vse... drame slika potek dogodkov ... vsej upoštiški Srbiji.

Po poskusnih snemanjih ... preteklem mesecu so bili ... glavne vloge v filmu angaž... ni naši znani igralci Mil... Živanović (Djura — Mar... ni partijski delavec), Mar... Crnobori (Nada — kome... stka), Bert Soler (prol... Pavle), Olga Skrigina (Pa... žena), Ita Rina (Radun... Ostale vloge imajo Rade M... ković, Milan Ajvaž, Nev... Mikulič, Aleksander Ješič, ... ta Miloševič i. dr.

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 1 1-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST